

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilib.

Dövlətimizin başçısı iclası giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin girişi nitqi

Bu gün biz bir neçəvi olaraq doqquz ayın yekunlarına müzakirə edəcəyik və ilin sonuna qədər görüləcək işlər haqqında, gələcək il üçün görüləcək işlər haqqında danışıqları keçiririk.

2016-cı il dünya iqtisadiyyatı üçün çox ağır olub. Tarixdə belə bir illərdən biridir. Dünya iqtisadiyyatında böhranlar vəziyyətə davam edir. Bu böhrandan həm təbii resurslarla zəngin olan ölkələr, eyni zamanda, istehlakçılar ölkələri vəziyyətə çəkilir. Təbii ki, neftin qiymətinin kəskin düşməsi neftlə zəngin olan ölkələrin iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərməkdədir. Eyni zamanda, neft ölkələrində öz kontraktlarını icra etməkdə çətinliklər yaranıb. Çünki o ölkələrin öyrətilən kontraktları daha az həcmdə icra edilir və beləliklə, bu böhran o ölkələrdə mənfi təsir göstərir.

2016-cı ildə dünyada siyasi və hərbi böhran yaşanır. Dünyanın müxtəlif bölgələrində qanlı toqquşmalar, müharibələr, alovlar, risklər, təhdidlər artır. Yaxın vaxtda vəziyyət dəyişəcək, bilərəm ki, kritik həddə çatmıyacaq. Yaxın vaxtda müəhd olunan qarşıdurma çox böyük fəlakətə gətirib çıxara bilər. Çünki hamımız yaxın görürük ki, vəziyyət getdikcə kəskinləşir.

Avropanın miqrant böhranı. Deməklər ki, o da bütün dünyada müəhd olunur. Mənim miqrant böhranı haqqında düşüncələr öz fikirlərimi bildirmədim. Bir daha demək istəyirəm ki, öz canlarını qurtarmaq istəyən insanlar heç bir günah yoxdur. Onların ölkələrini xarici müdaxilə nəticəsində dəyərlər. Onların həvələri yerli yekən edilib, yaxınlar, qohumlar, yüz minlərlə insan həlak olub. Onlar öz canlarını qurtarmaq üçün Avropaya pənah aparırlar. Ancaq Avropada bəzi hallarda onları tikanlı mənfi qəfəslərə gözləyir. Bu da, belə ki, qəfəslərdə demək mümkündürsə bu ilin ilin lamətidir və, bu, sivilizasiyalararası münasibətlər çox böyük zərbə vurur. Biz artıq neçə ildir çalışırıq ki, mənəviyyatı raras dialoqu gücləndirək. Bizim fəaliyyətimiz dünyada böyük rəhbər qazanıb. Ancaq fəsuslar olsun ki, dünyanın müxtəlif ölkələrində tendensiya əks istiqamətdə gedir.

Miqrant böhranı öz növbəsində Qərbi ölkələrində radikal partiyaların xeyrinə işləyir, onları daha çox seçsiyə toptoplayrlar. Bu, ilk növbədə, onu göstərir ki, cəmiyyət artıq onlara daha böyük dəstək verir, eyni zamanda, qəfəslərə cəhd bu meyilə davam etsə, bu partiyalar hakimiyyətə gələcək, - ondan sonra onların siyasətinin nədəni ibarət olacaq heç kəs üçün sirr deyil, - beləliklə, sivilizasiyalararası qarşıdurma dərinləşəcək. Bizim cəmiyyətimiz bütün bu reallıqları bilməlidir. Artıq həmişə adətəməz bölgə, həmişə dünya deyil. Biz də öz siyasətimizi buna uyğunlaşdırmaq aparmalıyıq.

Bizim üstünlüyümüz ondan ibarətdir ki, həmişə öz yolumuzla gedirik, öz siyasətimizi aparırıq, heç kimin sözü ilə oturmuruq. Ona görə bu gün Azərbaycanda inkişaf və sabitlik var. Bəzi insanlar bu gün də belə deməkdə davam edirlər ki, biz hərsə inteqrasiya etməliyik. Beləki özləri də dərk etməzlər ki, bu, nə deməkdir. Biz hara lazımdır, artıq ora inteqrasiya etmədik. Bu gün Azərbaycan müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda çox böyük rol oynayır və böyük rəhbər qazanıb. Ancaq biz hara inteqrasiya etməliyik? Bəzi deyirlər ki, kiminsə xoşuna gəlmiş üçün, yaxud da ki, donor pullarını səsləndirmək üçün biz Avropaya inteqrasiya etməliyik. Sual olunur, biz hansı Avropaya inteqrasiya etməliyik? Bax, bugünkü Avropa göz qabağındadır. Özləri etiraf edirlər, Avropa tətəqiqatının böyük rəhbərliyi etiraf edirlər ki, indi Avropa məkanında dərin böhran yaşanır. Biz oramı inteqrasiya etməliyik, böhranımı inteqrasiya etməliyik! "Müsəlmanlara stop" deyirlərmi inteqrasiya etməliyik? Biz müsəlman qaçaqlarına ikili standartlar tətbiq edirlərmi inteqrasiya etməliyik? Biz müsəlmanlar qəfəsdə saxlayanlarımı inteqrasiya etməliyik? Bax, sual bundan ibarətdir və biz bunların hamısını deyirik. Ona görə də bəzi hallarda biz qarşı təzyiqlərdə olur, kampaniyalar da aparırıq, müxtəlif iftiralar da uydurulur. Bax, biz bu reallıqı bilməliyik.

Biz öz yolumuzla gedirik və Avropa ilə çox səxərləşməliyə. Həmişə Avropa tətəqiqatı ilə bizim müxtəlif sənədlərimizi imzalayıb, eyni zamanda, növbəti sənədləri üzərində işləyir. Bizim təbii bəşəriyyətimiz Avropa Komissiyasına göndərdiyimiz təklifi indi müzakirə olunur, biz tərtibatı formatda haqqında danışıqları Avropa tətəqiqatına üzv olan 9 ölkə ilə bizim strateji tərtibatı haqqında sənədlərimiz var. Biz 15 ildir ki, Avropa qurşağında

çal???r? q v? orada da bizim mövqel?rimiz günd?n-gün? möhk?ml?nir. Biz h?tta o t??klatda da dönü? yarada bilmi?ik. /Avropa?uras? Parlament Assambleyas?ndak? deputatlar?n?ks?riyy?ti-art?q görür ki, biz? qar??dal?tsizlik?r, ikili standartlar olub v? bu gün v?ziyy?t tam normald?r. Ona gör?m?kda?l?qla ba?l? bizim heç bir problemimiz yoxdur. Biz bu bu m?kda?l??a meyilliyik. Amma biri var m?kda?l?q, biri d? var integrasiya. Bax, bu iki sözün aras?nda f?rqi bilm?y?nl?r bu gün bir daha e?itsin?r v? yersiz, özl?rini t?bli? etm?k, kimins? xo?una g?lm?k üçün söz-söhb?t?r? son qoysunlar.

Bel? bir beyn?lxalq m?nz?r? fonunda Az?rbaycan u?urla inki?af edir. Biz möt?b?r beyn?lxalq t?dbirl?r keçiririk. Bu yax?nlarda V Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumu özi i?ini yekunla?d?rd?. Forumda 80-? yax?n ölk?d?n 400-d?n çox çox tan?nm?? xadim i?tirak etmi?dir. Forumda bir daha bizim gördüyümüz i?i?r, xüsusil? multikulturalizmi?ba?l? gördüyümüz i?i?r yüks?k qiym?t?l?ndirildi. Bu il ölk?mizd? dig?r beyn?lxalq t?dbirl?r d? keçirilm?dir. Onlar?n aras?nda BMT-nin Sivilizasiyalar Alyans?n?n VII Qlobal Forumunu xüsusil? qeyd etm?k ist?yir?m. Bu Forumun Az?rbaycanda keçirilm?si bu sah?d? gördüyümüz i?i?r? dünya t?r?find?n veril?n böyük qiym?t idi.

Biz Az?rbaycanda böyük idman yar??lar? keçirmi?ik. 500 milyon auditoriyas? olan "Formula-1" yar??n? keçirmi?ik. Özü d? "Formula-1" qrupunun r?hb?rl?ri d? qeyd etmi?l?r ki, ?n göz?l yar?? Az?rbaycanda keçirildi. ?lk d?f? olar olaraq Az?rbaycanda ?n yax?? t?kil edil?n Ümumdünya ?ahmat Olimpiadas? keçirildi. Bu olimpiadaya bütün dünyadan - 200-? yax?n ölk?d?n nümay?nd?l?r g?lmi?di.

Böyük möt?b?r t?dbirl?r aras?nda Roma Papas? Fransiskin Az?rbaycana r?smi s?f?rini xüsusil? qeyd etm?k ist?yir?m. Bu tarixi bir s?f?ridi v? Roma Papas? Bak?dan bütün dünyaya çox açaq mesajlar gönd?rdi. O cüml?d?n Az?Az?rbaycanda multikulturalizmin v?ziyy?ti il?ba?l? onun d?y?rli fikirl?ri h?m h?qiq?t? ?ksit edir, h?m d? dünya katolik?rinin r?hb?rinin bu i?i?r? qiym?tinin göz?l t?zahürü idi.

Bax, biz bu i?i?ri görürük. Amma ?trafyan?r, yan-yör?alovlan?r, riskl?r art?r. Biz is? öz xo?b?xt h?yat?m?z? v? xo?b?xt g?l?c?yimizi qorumal?y? q v? qoruyuruq. Az?rbaycanda sülh, ?min-amanl?q, t?hlük?sizlik hökm sürür, insanlar rahat ya?ay?r, quruculuq i?i?ri apar?l?r. ?h?rl?rimiz göz?ll?ir, abadla??r, bütün i?i?r çox yax?? gedir.

Biz bu il ölk?miz üçün çox böyük ?h?miyy?t da??yan referendum keçirmi?ik. ?lk növb?d? onu dem?liy?m ki, referendum demokratik, ?dal?tli, tam ??ffaf ??kild? keçirilm?dir. Yüzd?n çox xarici mü?ahid?çi referendumu izli?mi?dir. Bir neç? beyn?lxalq r?y sor?usu agentliyi exit-poll keçirmi?l?r. Exit-pollun n?tic?l?ri v? r?smi n?tic?l?r üst-üst? dü?ür. Bu da t?ldal t?biidir. Çünki referendum tam ??ffaf, ?dal?tli keçirildi. M?n? veril?n son m?lumata gör?, M?rkzi Seçki Kommissiyas?na t?qrib?nc?mi 20 oylardan bir q?d?r çox ?ikay?t daxil olmu?dur. Bizim be?mind?n çox seçki m?nt?q?miz var. C?mi 20, b?lk? d? bir q?d?r çox ?ikay?t olub. Bu, n?yi göst?rir? Onu göst?rir ki, insanlar, Az?rbaycan xalq? referendumun n?tic?l?rini d?st?kl?yir. Onlar?n irad?si referendumun n?tic?l?rind? öz ?ksini tapm??d?r.

Mü?ahid? aparan beyn?lxalq qurumlar, xüsusil? Avropa ?uras? Parlament Assambleyas?n?n nümay?nd?l?ri referendumda çox yüks?k qiym?t vermi?l?r. Bunun da çox böyük ?h?miyy?ti var. Çünki ad?t?n Avropa strukturlar?nda bizi t?nqid edilir?r. Bir çox hallarda ?sass?z t?nqid edilir?r. Ancaq h?tta bizi t?nqid etm?y? öyr???n qurum da art?q heç bir irad tapa bilmir. Bu, referendumun bir n?tic?sidir. Bu, onu göst?rir ki, kim n? deyirs?-desin, hans? uydurma ortaya at?rsa-ats?n Az?rbaycan demokratiya yolu il? gedir. Bizd? azad seçki, ??ffaf referendum keçirilir. Biz bir çox ölk?l?r, xüsusil? özl?rini demokratiyan?n be?iyi sayan ölk?l?r üçün nümun? ola bil?rik. G?lsin?r, bizim t?crüb?mizi öyr?nsin?r.

Referendumun ikinci ?sas n?tic?si ondan ibar?tdir ki, Az?rbaycan xalq?n?n mütl?q ?ks?riyy?ti t?klif olunan d?yi?iklikl?r? öz d?st?yini verdi. Bu da ?slind? bizim siyas?timiz? növb?ti d?f? xalq t?r?find?n veril?n böyük d?st?kdir. M?n? ?xs?n bunu bel? q?bul edir?m. Çünki t?klif olunan d?yi?iklikl?r biz t?r?fd?n ir?li sürüldü v? Az?rbaycan xalq?, onun böyük ?ks?riyy?ti bu referendumda "h?" dedi. Bu, ?lb?tt? ki, biz? ?lav? güc verib. Bu, bizim üçün böhran?ild? növb?ti bir test, s?naq idi.

?l?lb?tt?, ronsuz da m?n bilir?m ki, ölk?mizd? hans? ab-hava var, insanlar? hans? m?s?l?l?r dü?ündürür v? onlar?n ümumi i?imiz? münasib?ti nec?dir. Bunu m?n yax?? bilir?m. Referendumun n?tic?l?ri bütün ölk?y?, bütün xalq?m?za, dünyaya bunu bir daha ?yani ??kild? t?qdim etdi. Az?rbaycan xalq? apard???m?z siyas?ti d?st?kl?yir, bu d?d?st?y? sadıqdır v? görür, ki, bizim siyas?timiz? alternativ siyas?t yoxdur. Alternativ siyas?t f?lak?t ola bil?r, yen? Az?Az?rbaycan? uçurma?apara bil?r, yen? Az?rbaycan? q?r?n? meydan?na çevir? bil?r. Az?rbaycan xalq? bizim siyas?timizi d?st?kl?y?r?k referendumda "h?" dedi. Az?rbaycan xalq?na göst?rdiyi böyük etimada v? d?st?y? gör? bir daha minn?tdar???m? bildirm?k ist?yir?m. ?ziz xalq?m? bir daha ?min etm?k ist?yir?m ki, bundan sonra da bu yolla ged?c?y?m, Az?rbaycan?n inki?af?n? t?min ed?c?y?m v? heç bir k?nar qüvv? bizi bu yoldan ç?kindir? bilm?z.

B Bu il bizim beynəlxalq mövqelərimiz möhkəmlənib. Bir çox beynəlxalq təkilatlarda Azərbaycan bir daha dərstək nümayiş etdirilib. Bu təkilatlar arasında iki təkilat xüsusi qeyd etməkdədir. Birisi İslam Təkilatıdır. İkisi isə Təkilatdır ki, bu ilki Zirvə görüşündə Dağıstan Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı kontakt qrupu yaratmışdır. Kontakt qrupu artıq öz işinə başlamışdır. Zirvə görüşündə Azərbaycanın razı bütövlüyü bir daha dərstək ifadə olundu. Bu yaxınlarda Qəbulmama Hərəkətinin BMT-dən sonra ən çox üzvü olan bu təkilatın Zirvə görüşündə də növbəti dəfə Ermənistanla Azərbaycan, Dağıstan Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın suverenliyi, razı bütövlüyü qoruyulması haqqında qərar qəbul edildi. Bu, bizim böyük diplomatik və siyasi uğurumuzdur.

B Biz digər təkilatlarda da bu gözəl meyilləri görürük. Avropa Parlamenti. Bu yaxınlarda Avropa Parlamenti tərəfindən səsli sənəd rəsmi bəyanat Ermənistan-Azərbaycan, Dağıstan Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı çox dəqiq və dəqiqəli mövqeyi nümayiş etdirdi. Azərbaycan ictimaiyyəti yaxşı bilir ki, bir il ərzində Azərbaycan Avropa Parlamenti ilə bütün əlaqələri kəsmişdir. Avropeşt qurumundan xəbərdərəm. Bunun da səbəbi var, ictimaiyyət bunu bilir. Sadəcə olaraq demək istəyirəm ki, bu, bizim günahımızdan olmayıb. Biz günahkar deyilik. Biz qərar vermişdik ki, təkilatla əlaqə kəsəcədik. Biz qərar diplomatiyada qəbul edilməz sözləri işlədirdik. Təkilat olaraq, biz də öz sözümüzü dedik. Azərbaycan Milli Məclisi də çox səslə, argumentli, kəskin, yəni, Avropa Parlamentinin qərarına uyğun, eləcə də səsvermə cavabı verdi. Bir il münasibətlərimiz dondurulmuşdu. Yəni, bunu Azərbaycan xalqı heç hiss etməyib. Məndə o vaxt demişdim, münasibətlər olarsa yaxşıdır, olmasa da hər halda bunun bizim işimizə heç bir təsir yoxdur. Nəticədə nə oldu? Münasibətlər bərpa etmək üçün özləri işlədirdi. Gördülər ki, təkilat, təzyiq yolu ilə keçmir. Halbuki bunu çoxdan bilərdilər ki, keçmir və keçməyəcək. İşlədirdilər ki, münasibətlər bərpa etsinlər. Bizim də bəzi təkliflərimiz olubdur. O təkliflərimiz qəbul edildi və bu təkliflərin nəticəsində bir qrup bəyanat da səslandı. O bəyanatda ifadə olundu ki, Avropa Parlamenti belə hərəkətləri yol verəyin, gör nə nəticə çıxar. Orada göstərilir ki, gələcəkdə bu cür hərəkətlərin təkrar olunmaması üçün işlər aparılacaq. Biz də konstruktiv mövqeyi nümayiş etdirərək qərar qəbul etdik ki, artıq bu, bizi qane edir və münasibətlər indi bərpa olunur.

Mən nəyi demək istəyirəm? Mən özümüzü tərifləməkdə deyiləm, heç vaxt da tərifləməmişəm, halbuki tərif üçün bir çox məqam var. Biz 25 ildir ki, müstəqil, yəni, ayaq üstə, ölkəyik. Heç kimə imkan vermədik ki, bizi təkilat etsin. Qəbul edilməz hər bir hərəkətdə cavabımız veririk, sözümüzü deyirik, heç kimdən çəkinmirik, nəinki bizə aid olan məsələlərə, bütün məsələlərə prinsipial mövqeyi nümayiş etdiririk. Dünyada gedən işlərə, bəzi bizim mövqeyimiz var və biz bu mövqeyi çəkinmədən ifadə edirik.

B Bu il iyirmi dörd il əvvəlki hökumət başçısı Azərbaycanı təmsil və gəzər səfərlərdə olub. Mən 14 xarici səfər etmişəm. Hələ ilin sonuna qədər həmin Azərbaycan dövləti, hökumət başçılarının gələcək, həmin dövlətin səfərləri nəzərdə tutulur. Yəni, çox fəal xarici siyasət aparmıyıq və bu siyasət Azərbaycanın bu gün dünyada nümunəvi ölkə kimi göstərir.

Bu il aprel ayında Azərbaycan böyük hərbi qələbə qazandı. Aprel döyüşləri tariximizin ən əhəmiyyətli hadisəsidir. Azərbaycan Ordusu, Əfəndi, Əfəndi, Əfəndi rayonları bir hissəsinin işğalçılardan azad edib, torpaqlarda Azərbaycan bayrağını ucaldı. Kiçik hektardan çox torpaq işğalçılardan təmizləndi, ondan bir neçə dəfə böyük olan razı tam bizim nəzarətimizə keçdi. Biz təmas xəttində tam üstünlük qazandı. Təmsil və bu gün dövlətin istənilən hərəkəti nəticədə bilərəkdir.

Aprel döyüşlərindən sonra vasitəçilər bir qədər fəallaşdılar. Bilirsiniz ki, may-iyun aylarında görüşlər keçirildi. Amma artıq biz oktyabr ayında ya ayda, Ermənistan öz çirkin taktikası ilə salaraq erməni lobbisinin dəstəyində arxalanaraq yenidən istəyir ki, bu məsələ dünya gündəliyində çəksin. Biz buna imkan verməmişdik və məsələ tezliklə həlləli tapmalıdır. Amma siz də, Azərbaycan ictimaiyyəti də yaxşı bilir ki, bu məsələnin həll olunmaması təkcə Ermənistanla deyil, Ermənistanın böyük himayədarları var, biri ona pul, biri silah verir, biri lobbini yaradır, biri təbliğ edir. Bax, budur məsələnin həll olunmamasının səbəbi. Ona görə də bu məsələyə aydınlaşdırma gətirilməlidir. Biz yaxşı bilirik ki, ikili standartlarla üzlənməyək və bu məsələnin həll olunmaması BMT Təhlükəsizlik Şurasına da təsir gətirmir. Çünki onlar dörd qərar qəbul ediblər. Bu qərarların 20 il əvvəlki qərarlarıdır. Heç olmasa öz qərarlarına hörmət etsinlər. Artıq biz yaxşı görürük ki, Ermənistan beynəlxalq hüquq necə pozur.

Biz həmin iqtisadi, siyasi, hərbi cəhətdən daha da güclü olmalıyıq və bu güc bizdə var. Sadəcə olaraq istəyirik ki, məsələ sülh yolu ilə həll edilsin və bu istiqamətdə ardıcılıq siyasətimizi aparırıq.

Siz yəqin ki, Amerikadan səsli sənəd bəyanatı da eşitmişiniz, oxumusunuz, Azərbaycan ictimaiyyəti də bunu bilir. Bu yaxınlarda desək, cəmiyyətimizin doqquz bəyanatı Azərbaycanın münaqişənin həll olunmamasında günəhləndirilməsinə əsas insafsızlıqdır. Digər tərəfdən, bax, bu bəyanatın bir bəyanatlarla necə uzlaşdırılır? Axı, Amerika, Rusiya, Fransa prezidentlərinin dəfələrlə bəyan etdikləri bir tezis var: "Status-kvo qəbul edilməzdir". Biz bunu alqışlayırıq. Düzdür, bu sözün sonra heç bir praktik iş aparılmır. Amma hər halda bu sözün artıq ortaya çıxması

biz bizim böyük u?urumuzdur. Bel? bir ciddi b?yanat ola-ola, "h?r iki t?r?i günahkard?, t?r?fl?r buna haz?r deyil, bu m?s?l? F?l?stin-?srail münaqi??sind?n d? mür?kk?bdir" dem?k sad?c? olaraq Erm?nistan?n i??alç? siyas?tin? d?st?k verm?kdir. Bunun ba?qa izah? ola bilm?z. Düzdür, indi müxt?lif b?yanatlar verilir ki, bu ifadəl?r kontekstd?n ç?xar?l?b, düzgün ba?a dü?ülm?yib. Biz h?r?eyi yax?? ba?a dü?ürük v? bu gün internet dövründ? ya?ay?r?q. Haradasa bir k?lm? dedeyilirs?, d?rhal onun ?ks-s?das? olur. Biz bel? b?yanatlar? q?bul etmirik. Hesab edirik ki, tezlikl? bu ifadəl?r? ?n yüks?k s?viyy?d? düz?li? edilm?lidir. ?ks t?qdird?, burada vasit?çilik missiyas? ?üb? alt?na dü?? bil?r. Bu, ancaq r?smi qaydada s?sl?n?n bir tezis idi. Amma ba?l? qap?lar arxas?nda n? q?d?r söhb?tl?r gedir, biz? n? q?d?r t?zyiq?l?r gös?göst?rilir ki, Az?rbaycan Da?l?q Qaraba??n müst?qilliyin? raz?l?q versin. Biz indi bunlar? aç?qlam?r?q. Ç?nk? diplomatiyan? öz qaydalar? var. Ancaq h?m Q?rb medias?nda, h?m qeyri-hökum?t t?kilatlar? t?r?find?n biz? qar?? apar?lan qarayaxma, ??r-böhtan, t?hqir kampaniyas?n?, h?m d? burada "be?inci kolon"a göst?ri? ver?r?k bunlardan istifad? etm?yin ?sas s?b?bi bizi m?cbur etm?kdir ki, Da?l?q Qaraba??n müst?qilliyin? raz?l???m?z? ver?k. Bu, heç vaxt, olmayacaq. N? q?d?r ki, biz iqtidarday?q, - referendum göst?rdi ki, in?allah, biz iqtidarda çox olaca??q, - heç vaxt Az?rb-Az?rbaycan buna raz?l?q verm?y?c?k. Da?l?q Qaraba? bizim ayr?lmaz tarixi torpa??m?zd?r v? biz ?razi bütövlüyümüzü b?rpa etm?liyik.

Bu il idmanç?lar?m?z da bizi çox sevindirib. Bizim komandam?z Rio Yay Olimpiya Oyunlar?nda 18 medal qazan?b. Medallar?n say?na gör? dünya miqyas?nda 14-cü, Avropada 7-ci, postsovet m?kan?nda Rusiyadan sonra ikinci, müs?lman al?mind? is? birinci yerd?yik. Bax, bu r?q?ml?ri ??rh etm?y? heç bir ehtiyac yoxdur.

?qtisadi sah?d?. Qeyd etdiyim kimi, neftin qiym?ti dü?dü v? bunun n?tic?sind? dövl?t investisiyalar? azald?, titikinti sektoruna az s?rmay? qoyuldu v? bu, mü?yy?n q?d?r iqtisadi t?n?zzül? g?tirib ç?xard?. Ancaq sevindirici hal on?ndan ibar?tdir ki, bizim s?nayemiz art?r. S?naye potensial?m?z baxmayaraq ki, az art?r - 20,2 faiz, amma art?r. ?qtisadiyyat?m?z?n, s?nayemizin qeyri-neft sektoru art?r, orada art?m 3,6 faizdir, bu, yax??d?r. K?nd t?s?rrüfat? 2,4 faiz art?bd?r v? ?min?m ki, daha da artacaq. Ç?nk? k?nd t?s?rrüfat? sah?sind? apard???m?z i?l?r yax?n g?l?c?kd? daha da böyük h?cmd? n?tic? ver?c?kdir.

Sosial layih?l?r icra edilib. ?yirmi doqquz m?kt?b tikilib, 485 m?kt?bd? t?mir i?l?ri apar?l?b, 33 s?hiyy? obyekt? in?a olunub, t?mir edilib. Böyük yol layih?l?ri, k?nd yollar? layih?l?ri icra edilib. Bir neç? ??h?rimizd? içm?li su layih?l?ri ba?a çat?b. ?nfrastruktur layih?l?ri icra edilir, 154 min i? yeri yarad?l?bd?r, onlardan 121 mini daimi i? yeridir. Doqquz ayda 36 min i? yeri ba?lan?bd?r. ?lb?tt?, biz ba?lanan i? yerl?ri il?laq?dar daim t?hlil apar?r?q – 121 min daimi i? yeri yarayarad?l?b, 36 min i? yeri ba?lan?b. Bu, çox göz?l göst?ricidir. Hesab edirm?ki, böhranl?çili? üçün bu, xüsusi bir göst?ricidir.

Dig?r istiqam?t?rd? d? bütün i?l?r plan üzr? gedir. "C?nub Qaz D?hlizi" layih?si u?urla icra edilir, Az?rbaycan çox ön?mli n?qliyyat m?rk?zin? çevrilir. Art?q uzaq m?saf?d?n gönd?ril?n yük konteynerl?ri Az?rbaycan ?razisind?n keçir. Y?ni, biz çox güclü n?qliyyat infrastrukturunu yaratmaqla ölk?mizin uzunmüdd?tli siyasi, iqtisadi maraqlar?n? t?min ed?c?yik.

?n?ndi biz ilin sonuna q?d?r gör?l?c?k i?l?r haqq?nda da dan??aca??q. M?n hesab edirm?ki, 2016-c? ild? n?tic?l?r bütövlükd? yax??d?r, biz yax?? i?l?mi?ik. Son ill?r ?rzind? 2016-c? il ölk? iqtisadiyyat? üçün ?n ç?tin, a???ıldır. Ancaq qeyd etdiyim kimi, biz yen? d? inki?af yolu il? gedirik v? ged?c?yik.

X X X

Ba? nazirin müavini, Qaçq?nlar?n v? M?cburi Köçkünl?rin ??l?ri üzr? Dövl?t Komit?sinin s?dri ?li H?S?NOV ç?x?? ed?r?k dedi:

-Zati-alil?ri, möht?r?m c?nab Prezident.

Dünyada global maliyy? böhran?n?n getdikc? d?rinl??m?si il? mü?ayit? olunan son 13 ild? h?yata keçirdiyiniz siyasi, iqtisadi idar?çilik modeli n?tic?sind? ölk?mizd? bütün sah?l?rd? u?urlar v? yenilikl?r ?ld? edilm?, yaratd???n?z t?kmil Az?rbaycan modeli dünyan?n ?ks?r ölk?l?ri üçün nümun?dir.

H?H?mi??oldu?u kimi, Az?rbaycan xalq?, xüsusi?n m?cburi köçkünl?r, sonuncu ümumxalq s?sverm?sind? Prezidentl? xalq aras?nda d?yi?m?z, monolit olan birliyi bir daha dünyaya nümayi? etdirdil?r.

Ölkənin siyasət rəhbərləri Azərbaycan xalqının inkişafına hesablanmış siyasətinizdə nə qərar vermiş cəmiyyət köçkünlər də faydalırlar.

Ölkənin siyasət rəhbərləri zərərli hissəsi olan qərarların cəmiyyət köçkünlərin problemlərinin həllində önündə Heydər Əliyevin yanaşmasını davam olaraq həyata keçirilmişdir. Dövlət siyasəti, müvafiq dövlət proqramları nəzərdə tutulmuşdur. Onların icrasına nəticədə 6,2 milyard manatdan çox vəsait sərf olunub. Ondan 2,8 milyard manat dövlət büdcəsinin 2 milyard manatı, Dövlət Neft Fondunun 1,4 milyard manatı isə beynəlxalq maliyyə qurumları və ölkəmizdə fəaliyyət göstərən beynəlxalq humanitar təşkilatların vəsaitidir.

Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına müasir standartlara cavab verən 3,2 milyon kvadratmetr sahəsi olan 995 yaşayış kompleksinin 50 min ailə və ya 250 min nəfər üçün çox qərar vermiş cəmiyyət köçkünlərinin yeni mənzilləri təmin olunub.

Yeni rayonların təşkilində bu məqsədlə ayrılmalı olan ərazilər hesabına tam abadlaşdırılacaq, texniki infrastruktur yenilən və bu ərazilər yaraşacaq yerlərə çevrilib.

Yeni yaşayış məntəqələrində bütün texniki infrastrukturla yanaşı 150 məktəb, 58 mədəniyyət mərkəzi, 59 uşaq bacarıq, 58 tibb məntəqəsi, 2 Olimpiya Stadion Kompleksi tikilib. Görülən bütün bu işlərin və sərf olunan vəsaitin 90 faizi Sizin 13 illik Prezidentlik fəaliyyətiniz dövründə icra edilib.

Müqayisə üçün bildirim ki, cəmiyyət köçkünlərin üçün tikilmiş və Komitənin balansında olan 3,2 milyon kvadratmetr mənzil fondu Mingəçevir şəhərinin mənzil fondundan 2 dəfə çoxdur.

Dünyada maliyyə problemlərinin hökm sürdüyü bir zamanda Dünya Bankı il 78,5 milyon AB dolları dəyərində cəmiyyət köçkünlərinin yaşayış təminatının yaxşılaşdırılması, işləmə imkanlarının genişləndirilməsi komponentlərini özündə ehtiva edən yeni Səzi imzalanmışdır. Buna görə bütün cəmiyyət köçkünlərin Sizin dərin hörmət və ehtiramını bildirirəm.

Bu ilin proqramına uyğun olaraq Füzuli rayonunda 400 məcəmiyyət köçkünlərinin üçün yeni qərar vermiş salınmış. Prezidentlik fəaliyyətiniz dövründə ölkəmizdəki qərar vermiş dövlət yolları, yollar, yük və nəqliyyat vasitələri 2007-ci ildə işləyirdi. Bu iş ölkə üzrə mövcud olan 16 fəaliyyət qərar vermişnin sonuncusunun işi və qərar vermiş ləqə.

2016-cı il aprelində erməni silahlı qüvvələrinin Aşdam və Tərtər rayonlarında mülki əhaliyə ayan məntəqələrində atılan tənqidi tutması nəticəsində məcəmiyyət köçkünlərin zərər çəkmiş 260 evinin bərpası və xərclərmləklərinə dəyərən ziyana görə dövlət büdcəsinin ehtiyat fondundan birinci mərhələdə 2,5 milyon manat vəsait ayrılaraq Tərtər rayonunu üzrə 105 ailə, Aşdam rayonunu üzrə 15 ailə olmaqla, cəmi 120 ailəyə maddi yardım ödənilib ayrılaraq vəsait hesabına 182 evdə təmir-bərpa işləri başa çatdırılıb. İkinci mərhələyə qalan 78 ev cəmiyyət xətinin 3-4 kilometrliyində olduquna görə kəsir hissəsi dəndirilməli və evlərin həmin ərazidə və ya başqa yerdə yenidən tikilməsi üçün 2,6 milyon manat ləv vəsait tələb olunur.

Komitə təşkilatının məcəmiyyət köçkünlərin sosial müavinət və kommunal xidmət xərclərinə görə ödənişlərin təkmilləşdirilməsi, vahid elektron hökumət portalının yaradılması nəticəsində son 5 ildə statuslar saxlanılmaqla, bəzi məcəmiyyət köçkünlərin imtiyazları təbiiqə dayandırılıb. 2010-cu il il müqayisədə aylıq yemək xərcləri müavinəti alan məcəmiyyət köçkünlərin sayı 34 min nəfər dək azaldılıb.

Məcəmiyyət köçkünlərin ayrılaraq vəsaitin ödənişində yeni qaydalar və sosial ədalət prinsipinin təbiiqə edilməsi məqsədlə təkliflər zərərli hazırlanaraq Baş nazir təqdim edilib. Yaxın günlərdə məsələnin Baş nazirin yanında aidiyyətli nazirlik və xidmət təşkilatlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə müzakirəsi nəzərdə tutulur.

Yeni qaydalar 2017-ci il yanvar ayından etibarən tətbiq ediləcəkdir. Bunun üçün hüquqi sənədlər Nazir Kabinetinin qərarı qəbul ediləcəkdir. Yemək xərcləri müavinəti ilə başlıq yeni qaydalar isə hazırlanaraq diyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçirilib.

Kommunal xidmət xərclərinin məcəmiyyət köçkünlərin təşkilatının ödənişini təmin etmək məqsədlə həmin vəsait yemək xərcləri üçün müavinətli başlıq plastik karta ləvə edilməklə, nədənsə kəldə məcəmiyyət köçkünlərin özlərinə veriləcəkdir və bunun icrasına 2017-ci ilin yanvarında başlanılacaq.

Məcəmiyyət köçkünlərin üçün nəzərdə tutulmuş müavinətlərin istifadəsində yeni təkmilləşdirilmiş mexanizmin təbiiqə

n?n?tic?sind? ?ld? olunan v?saitin, sosial ?dal?t prinsipi t?min edilm?kl?, imkan? nisb?t n?z?fi olan v? a??r??raitd? yaya?ayan m?cburi k?ck?nl?rin ya?ay??s?viyy?sinin yax??la?d?r?lmas?na y?n?ldilm?s? ??n, raz?l??n?z? oldu?u t?qdird?, m?vafiq t?dbirl?r g?r?l?c?k.

Bu Bütün x?rcl?n vahid plastik kartla ?d?nil?c?yi halda, daidyy?ti xidm?t t??kilatlar? m?cburi k?ck?nl?rin s?x m?v?qq?ti m?skunla?d?qlar? yataqxana, pansionat, tikintisi yar?m?ç? q qalm?? binalar v? s? obyektld? q?sa m?dd?td? f?rdi say?acla?ma i?l?rini t?min etm?lidirl?r. Bu is? 94 min abonent dem?kdir.

Son 13 ild? 380 min n?f?r ?m?k qabiliyy?tli m?cburi k?ck?nd?n 161 min n?f?ri b?dc? t??kilatlar?nda v? dig?r sah?l?rd? daimi, 200 min n?f?ri is? m?v?qq?ti i?l? t?min edilib. Bu da 2003-c? ill? m?qayis?d? 2 d?f? çoxdur. N?tic?d? m?cburi k?ck?nl?r aras?nda yoxsulluq h?ddi 74 faizd?n 12 faiz?d?k azal?b.

M?cburi k?ck?nl?rin m???ullu?unun art?r?lmas? sahibkarl??n inki?af? m?qs?di il? 11 min n?f?r m?cburi k?ck?n? 7,7 milyon manat m?bl??ind? mikrokredit, Sahibkarl??a K?m?k Milli Fondu t?r?find?n is? 2 min n?f?r m?cburi k?ck?n sahibkara 40 milyon manat g?z?tli kredit verilib, 3600 yeni i? yeri yarad?l?b.

Yeni sal?nm?? b?zi q?s?b?l?rd? ?kin v? ?r? sah?l?ri il? t?min olunmu? m?cburi k?ck?nl?r aras?nda m?vafiq maarifl?ndirm? i?l?ri apar?l?r ki, onlar d?vl?t t?minat?ndan, ?l?bax?ml?qdan uzaqla?araq ?z?n?t?minata ke?sinl?r.

C?nab Prezident, g?r?l?n i?l?rl? b?rab?r, respublika ?zr? 94 min ail? v? ya 375 min m?cburi k?ck?n?n m?nzil ??r??raitinin yax??la?d?r?lmas?na ehtiyac var. Bunlardan 172 min n?f?ri Bak? ??h?rind?, 49 min n?f?ri Sumqay?t ??h?rind?, 18 min n?f?ri yerli sakinl?r? m?xsus m?nzill?rd?, 136 min n?f?ri is? dig?r??h?r v? rayonlarda m?v?qq?ti m?skunla??b.

T?kc? Bak? ??h?rind? istismar m?dd?tin?ba?a vurdu?undan tam yarars?z, q?za v?ziyy?tin? d?m? 115 obyektld? 9 min ail? v? ya 45 min n?f?r m?cburi k?ck?n m?v?qq?ti ya?ay?r. F?vq?lad? Hallar Nazirliyi t?r?find?n h?min obyektld?rd? apar?lm?? m?ayin? v? t?rtib olunmu? aray??larda t?xir?sal?nmaz t?dbirl?r g?r?lm?s?nin v? orada ya?ayan m?cburi k?ck?nl?rin k?ç?r?lm?s?nin z?ruriliyi bildirilm?dir.

M?cburi k?ck?nl?rin yerli sakinl?r? m?xsus m?nzill?rd? uzun ill?r m?v?qq?ti ya?amas? n?tic?sind? son ill?rd? ev sahibl?rinin yerli m?hk?ml?rl?, h?tta Avropa M?hk?m?s?n? m?raci?t?ri art?b. ?dliyy? Nazirliyi il? birlikd? bu m?s?l? ?zr? m?yy?n t?dbirl?r g?r?ls? d?, problem a?ç? q olaraq qal?r.

M?M?ht?r m?Prezident, bu g?n 550 milyon ?halisi olan Avropa 1 milyon m?qrant?n idar?çiliyind? ç?x?lmaz v?v?ziyy?t d?d?b. H? g?n minl?rl? m?qrant? qar?? qeyri-insani davran??n, onlar?n h?quqlar?n?n kobud ??kild? pozulmas?n?n ?ahidi olurq.

1990-c? ill?rin v?v?ll?rind? ?lk?mizin iqtisadi v?ziyy?tinin a??r oldu?u d?vl?t b?dc?sind? heç bir maliyy? imkan?n?n olmad?? bir zamanda 7 milyon yerli ?hali 1 milyon qaçq?n v? m?cburi k?ck?n? q?bul etdi, 25 il?rzind? d?vl?t qurumlar? v? yerli ?hali il? onlar aras?nda heç bir xo?ag?lm?z hal ba? verm?di.

Bunun ?sas s?b?bi bu problemin xalq?m?z?n ?umummilli lideri Heyd?r ?liyev v? Sizin t?r?finizd?n ?lk?nin bir n?mr?li prioritet problem olmas?n?n b?yan edilm?s?, problemin vahid m?rk?zd?n ?laq?l?ndirilm?s?, m?nt?z?m olaraq diqq?t diqq?t m?rk?zind? saxlanmas?, b?t?n yerli v? beyn?lxalq t?dbirl?rd? bu haqda yictimaiyy?tin m?nt?z?m m?lumatland?r?lmas?, beyn?lxalq qanunvericiliy? uy?un milli h?quqi bazan?n yarad?lmas?, soyda?lar?m?z?n sosial probleml?rinin h?lli, h?yat ??raitinin yax??la?d?r?lmas? il? s?x ba?l?d?r.

Ulu ?nd?r Heyd?r ?liyevin v? ?xs?n Sizin m?t?madi olaraq bu insanlara davaml? ??kild? g?st?rdiyiniz qay?? v? diqq?tinizin n?tic?s? olaraq onlar aras?nda ictimai-siyasi sabitlik qorunub saxlan?l?b v? d?yi?m?z olaraq qalacaqd?r.

Bir s?ra n?fuzlu beyn?lxalq t??kilatlar?n r?hb?rl?rinin d?f?l?rl? qeyd etdiyi kimi, BMT-nin Qaçq?nlar?n ??i ?zr? sabiq ali komissar? v? art?q BMT-nin ba? katibi seçilm? Antonio Quterre? ?lk?miz? s?f?rl?ri v? ?craiyy? Komit?s?nin sessiyalar?ndak? ç?x??lar? zaman? Az?rbaycan Prezidentinin bu sah?d? g?rd?y? i?l?rin v? d?vl?timizin t?cr?b?s?nin d?nyan?n bir ç?x?l?ri ??n n?mun? oldu?unu d?f?l?rl? vur?ulay?b.

Zati?alil?ri Erm?nistan t?r?finin problem? qeyri-konstruktiv yana?mas? ?z?nd?n Erm?nistan-Az?rbaycan, Da?l?q Qaraba? m?naqi??sinin h?llind? tarixi haqs?zl?qlar davam edir.

ddövlətin onun müalicəsinə tam öz üzərində götürməsi nəticəsində, diabetin ağırlıq formaları, fəsadları dəfələrlə azalacaq. Nəticədə? kərkli diabetdə ölüm göstəricisi 15,8-dən 8,2-yə düşüb. Qeyd etməkləzəmdən ki, tətbiq olunan diabet xəstələri deyil, böyük maliyyə vəsaiti ilə bədən hemofiliya, dağınıq skleroz, onkoloji və digər xəstələri dərman təminatından da dövlət öz üzərində götürüb.

Azərbaycanın birinci xanəmə, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təbəbbüsü ilə tiki-lib istifadəyə verilən Respublika Talassemiya Mərkəzi bu gün həmin xəstələri müalicəsinə tam həcmdə həyata keçirir, onlara lazımdır dərman və qan preparatları ilə təmin edilir.

Artıq Azərbaycan sümük iliği transplantasiyası mərhələyə keçib. Əvvəllər az sayda ölkəli siyahıya daxil olub. Bu mərhələyə müalicə üsulu böyük investisiyalar, xüsusi təcrübə, yüksək ixtisaslı mütəxəssislər tələb edir. 35 uşağa sümük iliği köçürüldü və ilin sonuna qədər daha 15 nəfər üçün transplantasiya planlaşdırılır. Əlavə olaraq, ilk transplantasiya xarici mütəxəssislərin köməyi ilə edildi, indi artıq öz mütəxəssislərimiz tərəfindən aparılır.

Bu qan xəstəliklərinin qarşısını almaq məqsədilə nikah daxil olanların tibbi müayinəsi də böyük həmiyyətdədir. Bu ilin 9 ay ərzində 113 min nəfər müayinədən keçib, 3587 talassemiya xəstəsi aşkarlanıb. Qeyd etməkləzəmdən ki, tibbi mütəxəssislərlə yanaşı, həmin müayinələrin böyük bir qismi insanlar üçün rahatdır. Üçün "ASAN xidmət" mərkəzlərində həyata keçirilib. Bu müayinələrdə xəstəliklərin vaxtında aşkarlanması, nəticədə insanlar üçün düzünülmə, qarşılaşdığımız xidmətədir. Beləliklə, qan xəstəliklərinin yayılması nə qədər azalmaqda, sağlamlıq üçün doşulmasıdır.

Yəni yerli imkanlarımızla, hazırda Azərbaycanda yeni diridənə ulma meyarları nəzərdə tutulmuş olaraq, vaxtından xeyli tez, ekstremal az çəki ilə doğulan körpələrin dər xilas istiqamətində ciddi işlər görülür. Doqquz ay ərzində 1000 qramdan az çəkili 102 körpəni xilas etməklə mümkün olub.

Ölkəmizdə epidemioloji vəziyyəti tədqiqatları deyil, həm də ümumi inkişafı göstəricilərdən biridir. Bu il region ölkələrində epidemioloji gərginlik baxmayaraq, Azərbaycanda epidemioloji sabitlik təmin olunub. Beləliklə, qayalarında, deməklə ki, bütün qonşu ölkələrdə H1N1 virusu epidemiyası nəticəsində yüzlərlə ölüm hadisəsi qeydə alınıb. Azərbaycanın həmin ölkələrlə qonşuluğu və qonşuluqda olan ölkələrlə əlaqələri, xüsusən də gömrük və sərhəd xidmətləri ilə birgə görülən xüsusi tədbirlər, ciddi nəzarət sayəsində epidemiyadan ölkəmiz keçməsinin qarşısını alıb.

Digər yoluxucu xəstəliklərə bəsləyən tam sabitlik qeydə alınıb. Əgər bir müddət əvvəl ərzində Azərbaycanda oronimləri qəzəblənən məxmərək, epidemik parotid hadisələri verirdisə, bu gün həmin xəstəliklər təvəzülüb və ya eliminalasiya vəziyyətinə çatdırılıb. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa Regional Bürosu ölkəmizin bu nailiyyəti yüksək qiymətləndirib, bu münasibətlə ünvanladığı müraciətdə səhiyyəyə ayırdığı diqqət və qayğıya görə Azərbaycan rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib.

Möhtəmə cənab Prezident!

Siz hərdənictimaiyyətlə, sadə insanlarla görüşəndə onlara öz səslərinə qarşı diqqətli olmağı, heç olmasa illə bir dəfə tibbi müayinələrdən keçməyi məsləhət görürsünüz. Bu tövsiyənin son illər artıq nəticəyə çevrilib. Elə bu illərdə ölkəmizin bütün sahələrində rayonlar üzrə 5 milyon 373 min nəfər səhiyyə müəssisələrində tam müayinə olunub. Müxtəlif xəstəliklərə əlverişli şəraitə malik olan 650 mindən çox insan ambulator, 42 min 800 nəfər stasionar müalicəyə cəlb edilib. Üstəlik, yoxdur ki, xəstəliklərin vaxtında aşkarlanması və müalicəsi öz məsələləri nəticələrini göstərsin.

Səhiyyənin inkişafının mühüm tərkib hissələrindən biri də yüksək ixtisaslı kadr hazırlığıdır. Son illər tibb təhsilində rezidentura pilləsinin təbii, həkimlərin sertifikatlaşdırılması, ixtisaslaşdırma imtahanları, mütəxəssislərin xarici klinikalarda hazırlıq keçmələri, vaxtında tədbirlər həkim kadrların hazırlığı sisteminə mahiyyət qət, yeni yanaşma formalarıdır. Nəticədə, vaxtilə ölkəmizdə çatmaz olan müasir diaqnostik tədqiqatlar, müəmmürkərkli kardiocərrahiyyə, invaziv transplantasiya, süni orqanlar, mərhələlər, bizim tibbi mərkəzlərdə yerli mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilir.

Azərbaycan səhiyyəsi bu gün tibb xidməti beynəlxalq standartlara uyğun təşkil etməklə iqtidarındadır. Bunu xarici mütəxəssislərdən qeyd edirlər. Beləliklə, ölkəmizdə bu ilin ən mühüm idman hadisəsi altı yüz min yaxın tamaşaçı olan "Formula-1" yarışlarıdır. Hazırlıq mərhələlərində təşkilatçılar qarşıya çox ciddi tələblər, o cümlədən tibb xidmətinin təşkili, bəsləyən qoymu, bunların inkişafı, bizə ilk növbədə, ilk tibbi yardım, təşkil, ümumiyyətlə, müasir tibb infrastrukturunun olması tələb edirdi. Yalnız tibb müəssisələrinin təchizatı, personalın

s?viyy?sini, tibbi yard?m?n t??kili v?ziyy?tni ?yr?n?nd?n sonra yar??da tibb xidm?tinin t??kilini Az?rbaycana h?val? etdill?r.

S?hiyy?mizin son ill?rd? t?r?qqisini m?xt?lif beyn?lxalq qurumlar da t?sdiql?yir. B?y?k Britaniyan?n tan?nm?? "The Legatum Institute" t?dqiqat m?rk?zi 142 ?lk?nin monitoringi n?tic?sind? son iki ild? Az?rbaycan s?hiyy?sini 91-ci pill?d?n 68-ci pill?y? qald?r?b.

Sevin Sevindirici?hald?r ki, bu il ?lk?mizin iki tibb m?ssis?si d?nyan?n ?n n?fuzlu JCI (Joint Commission International) beyn?lxalq standartla d?rma t??kilat? t?r?find?n akkreditasiyadan ke?ib. Bu da h?min m?ssis?l?rin d?nyada q?bul edilm? ?n y?ks?k tibbi keyfiyy?t v? t?hl?k?sizlik standartlar?na uy?un olmas? dem?kdir. ?lk?miz? xarici qonaqlar?n, turistl?rin ax?n?n ?n z?r? alsaq, JCI sertifikat? s?hiyy? m?ssis?l?rinin olmas? beyn?lxalq s??orta ?irk?t?ri ??n ?ox vacib amildir.

M?ht?r m?c?nab Prezident, Az?rbaycan Respublikas?n?n Konstitusiyas?nda d?yi?iklikl?r edilm?sini m?qs?di il? sersentyabr?n 26-da ke?iril?n referendum? xalq?n d?vl?t? birliyini bir daha g?st?rdi, b?t?n "Az?rbaycan" xalq?n?n, o c?ml?d?n s?hiyy? ictimaiyy?tinin irad?sini ifad? etdi. ?umumxalq s?sverm?sind? i?tirak ed?n s?hiyy? i? ?il?ri ?lk?mizd? sabitli?, ?min-amanl??a v? inki?afa s?s verdill?r. Sizin diqq?t v? qay??n?z? h?mi?? ?z ?z?rind? hiss ed?n tibb i? ?il?ri qar??ya qoyulan v?zif?l?ri bundan sonra da ?zml? yerin? yetir?c?kl?r.

Diqq?tiniz? g?r? minn?t daram.

X X X

T?hsil naziri Mikay?l CABBAROV ??x?? ed?r?k dedi:

-M?ht?r m?c?nab Prezident.

H?rm?tli toplant? i?tirak?lar?.

D?nyada ?lveri?siz iqtisadi prosesl?rin davam etdiyi, qon?u regionlarda silahl? m?naqi??l?rin v? qanl? terror aktlar?n?n ba?verdiyi bir d?vrd? Sizin d? ?n?lm? ? siyas?tiniz n?tic?sind? ?lk?mizd? sabitlik qorunub saxlan?l?r, iqtisadi islahatlar getdikc? d?rinl??ir, d?vl?timizin g?c? v? beyn?lxalq n?fuzu durmadan art?r.

2016-c? ilin doqquz ay? ?rzind? Az?rbaycan?n t?hsil sisteminin inki?af? davam etdirilib, m?h?m k?miyy?t v? keyfiyy?t d?yi?iklikl?ri ba?verib. Son bir il ?rzind? T?hsil Nazirliyi t?r?find?n 2500 ?agird yerlik 10 m?kt?b binas? v? ail? tipli 1 ki?ik qrup-evi in?a edilib, 6 internat m?kt?bind?, 2 pe??liseyind?, 2 kollecd?, 1 ali m?kt?bin t?dris korpusunda ?s?sasl? t?mir, 468 m?kt?bd? is? ?sasl? v? cari t?mir l?l?ri apar?l?b. Cari ilin 9 ay?nda b?t?n m?nb?l?r hesab?na ?umilikd? ?lk? ?zr? 29 m?kt?b tikilib, 485-i t?mir edilib.

C?nab Prezident, Siz? m?ruz? olundu?u kimi, cari ild?n etibar?n 44 rayonu ?hat? ed?n azkomplektli v? q?zal? v?ziyy?td? olan k?nd m?kt?bl?ri modul tipli m?kt?bl?rl? ?v?zl?n?c?k. Bu m?kt?bl?rin ?st?nl?kl?ri azm?srfli olmas? il? yvana??, q?sa m?dd?t (1 ay) ?rzind? ist?nil?n relyefd? qura?d?r?lmas?, asan da??nmas?, ?agirdl?rin say?na uy?un olaraq sinif otaqlar?n?n rahatl?qla azald?l?b-art?r?lmas?d?r. Nazirl?r Kabinetinin q?rar? il? bu il 6 bel? m?kt?bin qura?d?r?lmas? ??n T?hsil Nazirliyin? 2 milyon manat v?sait ayr?l?b. N?vb?ti ild? t?l?b olunan v?sait ayr?laca?? t?qdird?, ?agird say? 100-d?k olan b?t?n q?zal? azkomplektli m?kt?bl?rin problemini bird?f?lik h?ll etm?k m?mk?nd?r.

M?lumdur ki, m?kt?b?haz?rl?q m?rh?l?si u?aqlar?n g?l?c?k t?hsil nailiyy?tl?rind? m?st?sna h?miyy?t da??y?r. 2014-c? ild? Bak?da pilot layih? kimi ba?lanan m?kt?b?haz?rl?q qruplar?n?n f?aliyy?ti bu ild?n ?umumill? proqrama ?evrilib ?evrilib. Nazirl?r Kabinetinin m?vafiq q?rar? il? cari ild? ?lk? ?zr? 5 ya??na ?atm??u?aqlar?n 55 faizinin m?kt?b?haz?rl??a c?lb edilm?sini n?z?rd? tutulur. 2020-ci il d?k bu r?q?min 90 faiz? ?atd?r?lmas? planla?d?r?l?r ki, bu da d?nyan?n ?n inki?af etmi? ?lk?l?rinin s?viyy?sini b?rab?rdir.

T?T?hsil m?ssis?l?rinin maddi-texniki bazas?n?n m?asirl??dirilm?sini g?st?rdiyiniz diqq?tini v? apar?lan islahatlar?n n?tic?sidir ki, ?umumi t?hsilin keyfiyy?t g?st?ricil?rind? ??il ard?c?l olaraq m?sb?t dinamika t?min olunur.

Belə ki, 2012-ci ildə müqayisədə bütün imtahan fənlərində müsbət qiymət almış IX sinif məzunları sayı 50 faizdən 2016-cı ildə 67 faizə dəkə artıb. Bu artım ölkə üzrə 25 rayonlarda, xüsusən Vətəni dövrə davamlı olaraq əldə etmişlər. Göstərən bölgələrdə də qeydə alınıb. Ötən il oktyabrın 12-də Zəti-əlinizin sədrliyi ilə keçirilən iclasda məruzə etmişdim ki, məticələrin orta respublika göstəricilərində əldə olunan rayonlarda xüsusi layihə həyata keçirilib. Əli diqqətinizə məruzə edirəm ki, ötən ildə müqayisədə imtahanlarda müsbət qiymət alanların sayında Astara rayonu üzrə 22 faiz, Ağcabədi rayonu üzrə 15 faiz, Sabirabad rayonu üzrə 14 faiz artım müəhdə edilib.

Bu irəliləyişlər özünü qəbul imtahanlarında da büruzə verir. Belə ki, 200-dən çox bal toplayan abituriyentlərin mütləq sayı 34 min 475 nəfər təkil edib ki, bu da ötən ilki göstəricidən təxminən 4 faiz, 2014-cü ildəki göstəricidən isə 9 faiz artıqdır. Son 3 ildə 500-dən çox bal toplayanların sayı 19 faiz, 600-dən çox bal toplayanların sayı isə 32 faiz artıb.

2016-cı ildə mülki əli təhsil müəssisələrində bütün ixtisas qrupları üzrə rekord sayda – 35 min 304 nəfər tələbə qəbul edilə. Bu göstərici ötən ildə müqayisədə 2 min 235 nəfər və ya 6,7 faiz çoxdur. Qəbul olanların sayının yüksəkliyi məktəb təhsilinin keyfiyyətinin və vətəndaşların müəhdə təhsilə bir dəyər kimi həmişəyinin artdığını təsdiqləyir.

Müəhdə iqtisadi təraitin həkm sürdüyü bir dövrdə Sizin Sərəncamınızla təsasən müəllimlərin diaqnostik qəymətləndirilməsi prosesi 2017-ci ildə də davam etdiriləcək, daha 26 rayonu hədədə cəvə beləliklə, məkhəqqə artırılan müəllimlərin sayı 100 minə çatdırılacaq.

Gö Görülən tədbirlər pədaqoji fəaliyyətə maraqlı xeyli artırıb. Belə bir təraitdə ümumi təhsil müəssisələrində direktorların və müəllimlərin iqtə qəbulu üzrə qaydalar obyektivlik və təffəliq baxımından daha təkmilləndirilib. Əlkədəfə olaraq məktəb direktoru vəzifəsinə iqtə qəbul mərkəzləndirilmə müəbiqə təsəndə keçirilib, yerli icra hakimiyyəti orqanları nəfəri də nəzərə alınıaraq 232 nəfər direktor təyin olunub.

Bu il müəllimlərin iqtə qəbulu üzrə müəbiqədə iştirak etmək üçün rekord sayda – 32 min nəfər elektron rizə ilə müraciət edib. Həmin rəqəm 2013-cü ildə müəllim olmaq istəyənlərin sayından 2 dəfə çoxdur. Müəllim peşəsinin ictimai statusunun artırılması istiqamətində aparılan siyasət daha bilikli və həzərli qə insanları bu peşəni seçməsinə stimullayadır. Müəbiqənin məticələrinə görə, 2 min 413 nəfər müəllim adını qazanıb.

Bu il iqtisadiyyatın müəhdə bütün sahələrində idxalın yerli istehsalatla vətənlə olunması barədə tapşırıqlar icrasını olaraq, məktəblilərin paylanılan 261 adda 6 milyon 623 min nüsxədə dərsliklərinin hamısını nəfəri ölkə mizdə həyata keçirilib. Eyni zamanda, son üç ildə təhsil müəssisələrinin büdcədənkənar gəlirlərinin 60 faiz artırılmasına nail olunub.

Ümumi təhsil pilləsi üçün elektron resurslardan pulsuz istifadə imkanları genişləndirilib. Hesabat dövründə 143 dərslik və metodik vəsait, videolar, digər elektron resurslar portala yerləşdirilib. Elektron portaldan istifadə edənlərin sayında artım müəhdə olunub. 2016-cı ilin birinci yarısında portala daxil olmaların ümumi sayı 750 min, cəmi kitab yükləmələrin sayı isə 350 minə çatıb.

Təhsil Nazirliyi ilə Kapital Bankın tərəfdaşlığına qərcivəsinde "Azərbaycan üçün öyrət" layihəsinə start verilib. Müxtəlif peşə sahibləri və vətəndaşları qə mövqeyini nümayiş etdirmək, paytaxt və bölgə məktəblərində akademik dərs və fərzi inkişaf təlimləri keçirir, ağırdıların bilik və dünyagörüşünü artırmağa çalışırlar.

Məktəblilərin fiziki həzərli olmasını yüksəldilməsi istiqamətində məqsədlə layihələr davam etdirilib, onları müxtəlif idman növləri ilə birbaşa məktəblərdə məhsul olmasına tərait yaratmaq üçün iyulun 15-də Milli Olimpiya Komitəsi və Gənclər və İdman Nazirliyinin iştirakı ilə idman federasiyaları və nazirliyin rəhbərliyinin görüşü olub.

Qəti iqtisadiyyatın axıqləndirilməsi təraitində peşə təhsili sisteminin yenidən qurulması, bu sahədə vətəvək idarəetmənin təmin edilməsi, iqtəgötürənlərin tələblərinə cavab verən peşəkarların həzərənması məqsədlə Zəti-əlinizin 2016-cı il 20 aprel tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasında Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi Agentliyi yaradılmalı Agentlik qərsəndə peşə təhsilinin infrastrukturunun və təmaddi-texniki bazasının müəhdəldirilməsi, təhsilin məzmununun yenilənməsi və nüfuzunun artırılması kimi mühüm vəzifələr qoyulub. Bu istiqamətdə eyni peşələrin üzrə paralel kadr həzərli olmağı həyata keçirən peşə təhsili müəssisələrinin təbəkəsinin rəsonallaşdırılması ilə bəli artıq təkliflər həzərənəb və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin iştirakınızla sentyabrın 14-də IT STEP akademiyası nəfəri açılacaq. Ölkə mizdə informasiya texnologiyaları sahəsində ilk peşə-ixtisas təhsil ocağını yaranması ilə yadda qaldı. Maksimum

t?cr?t?crüb?, minimum n?z?riyy?" prinsipi s?sas?nda t??kil olunan bu mü?ssis? t?hsil sah?sind? dövl?t-öz?l sektor t?r?fda?l???n n?mün?sidir.

Kor Koreya hökum?ti v?k?irk?t?l?ri il? avtomatla?d?rma, elektronika, avtomobil v? in?aat sah?l?ri üçün kadr haz?rlayacaq Pe?? T?dris M?rk?zinin növb?ti ilin ?v?lind? t?m?lqoyma m?rasiminin keçirilm?si planla?d?r?l?r.

(Q?b?l? rayonunda beyn?lxalq ekspertl?rin i?tirak? il? k?nd t?s?rrüfat? ixtisaslar? üzr? Regional Pe?? T?dris M?rk?zinin yarad?lmas? üzr? i?l?r h?yata keçirilir, yeni t?dris korpusu v? emalatxanalar?n tikintisi u?urla davam etdirilir. ?lam?tdar hald?r ki, k?nd t?s?rrüfat? ixtisaslar? üzr? d?rs v?saitl?rinin haz?rlanmas?na BP ?irk?ti maddi d?st?k verir.

Bu Bu il ilk d?f? olaraq Bak? v? G?nc? ??h?rl?rind? yerl???n pe?? t?hsil mü?ssis?l?rinin ?agirdl?rin q?bulu prosesind? f?f?fl??? v? v?t?nda?lar?n rahat???n t?min etm?k m?qs?di il? T?hsil Nazirliyi v? "ASAN xidm?t" aaras?nda m?kda?l?q ç?rçiv?sind? "ASAN pe??" layih?si realla?d?r?l?b dövl?t hesab?na t?hsil almaq ist?y?nl?rin s?s?n?d? q?bulu "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? apar?l?b. Sevindirici hald?r ki, bu il pe?? t?hsil mü?ssis?l?rinin q?bul olanlar?n 20 faizinin orta attestat bal? 4 qiym?tind?n yuxar? olub.

Ölk?mizin ali t?hsil sistemind? d? institusional d?yi?iklikl?r davam etdirilib. Regionlar?n sosial-iqtisadi inki?af? proqram?na uy?un olaraq yeni istehsalat v? xidm?t sah?l?rinin ixtisas? kadr?lara ehtiyac?n? t?min etm?k m?qs?di il? Sizin S?r?ncam?n?zla Qazaxda Bak? Dövl?t Universitetinin, Zaqatalada is? Az?rbaycan Dövl?t ?qtisad Universitetinin filiallar? t?sis olunub.

Az?r Az?rbaycan?n yeni iqtisadi modeli ölk?nin insan kapital?n?n keyfiyy?tinin yüks?ldilm?si yolu il? milli iqtisadiyyat?m?z?n r?qab?t qabiliyy?tinin art?r?lmas?n? t?l?b edir. Yeni t?hsil klasterl?rind? yarad?lacaq onlarla yeni ixtisas iqtisadi subyektl?rl? v? mü?ssis?l?rl? s?x ?laq?d? f?aliyy?t göst?rm?lidir.

Sizin raz?l???n?z s?sas?nda, ölk?nin dayan?qıl? inki?af?na cavabdeh müvafiq dövl?t qurumlar? il? birg? t?hsil proqramlar?n? v? prosesini bölg?l?rimizin t?l?bat?na uy?unla?d?rmaq m?qs?di il? i?çi qruplar?n?n yarad?lmas?n? t?klif edirik. G?nc?, Sumqayıt, Ming?çevir v? L?nk?ran dövl?t universitetl?ri v? onlar?n tabeliyind? olan dig?r t?hsil mü?ssis?l?rinin bu sah?d? priorit?tliyini xüsusi qeyd etm?k laz?md?r. Regional universitetl?rinin inki?af? strategiyalar?n?n yerl?dikl?ri bölg?l?rin sosial-iqtisadi inki?af? il? uzla?d?r?lmas? v? Sizin qar??ya qoydu?unuz v?zif?l?rin yerin? yetirilm?sini c?lb edilm?si h?min ali m?kt?bl?rin h?m m?zunlar?n?n i?l?t?minat?, h?m d?g?l?c?k f?aliyy?t?l?rinin möhk?m elmi bünövr?si kimi ç?x?? ed?c?k.

Zati-alinizin Fransa Respublikas?n?n Prezidenti Fransua Olland il? 2014-cü ilin sentyabr?n 4-d? s?sl?ndirdiyi Az?rbaycanda frans?z universitetinin yarad?lmas? t?klifi art?q bu il sentyabr?n 15-d? gerç?kliy? çevrilib, Az?rbaycan-Frans?z Universiteti (UFAZ) ilk t?l?b?l?rini q?bul edib.

Bu layih? ali t?hsilimizin tarixind? yeni s?hif? aç?r, v?t?nda?lar?m?za xaric? getm?d?n apar?c? universitetl?rin standartlar?na uy?un keyfiyy?tl? t?hsil almaq imkan? yarad?r. Cari ild? 143 n?f?r t?l?b?, o cüml?d?n onlar?n 23-ü ödn?li ?saslarla dörd ixtisas üzr? (kimya müh?ndisliyi, kompyuter elml?ri, geofizika müh?ndisliyi, neft v? qaz?n k??fi v?v? hasilat?) ingilis dilind? t?dris?ba?lay?b. H?min ixtisaslar üzr? Fransan?n Strasburq v? Renn 1 universitetl?ri il? m?kda?l?q qurulub, m?zunlara iki (h?m Az?rbaycan, h?m Fransa) diplomun verilm?si q?rara al?n?b.

Son ill?r ölk?mizd? xarici dild? t?dris apararı ali t?hsil mü?ssis?l?rinin v? burada t?hsil alan g?nc?l?rimizin say?n?n artmas? xüsusi qeyd olunmal?d?r. Eyni zamanda, Az?rbaycan?n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsil alan 4200-d?n çox ?cn?bi t?l?b? üçün ?lveri?li ??rait yarad?l?b. Xarici dild? t?hsil m?zunlara m?k bazar?nda ?lav? ?anslar yaratmaqla yana??, ölk?mizin beyn?lxalq miqyasl? t?hsil m?rk?zin? çevrilm?sini d? xidm?t edir.

T?hsil Nazirliyinin t???bbüsü il? yarad?lm?? v? haz?rda 12 ali t?hsil mü?ssis?sini i?tirak etdiyi "Maarifçi" T?l?b? Kredit Fondu azt?minat?l? ail?l?rd?n olan t?l?b?l?rl? ilk t?hsil kreditl?rini t?qdim edib. Layih?nin innovativliyi ondan ibar?tdir ki, Fond dövl?t büdc?sind?n v?sait c?lb etm?d?n h?min kreditl?ri maliyy?l???dır.

Bak?da yerl???n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsil alan t?l?b?l?rin ehtiyac?n?z?r? al?naraq, Heyd?rl?yev Fondunun d?st?yi il? bütün dövl?t ali m?kt?bl?rinin t?l?b?l?ri üçün 1000 yerlik yataqxanan?n tikintisi h?yata keçiril?c?k. Art?q bununla ba?l? layih?l?ndirm? i?l?rin? ba?lan?l?b.

Az?rbaycan Dövl?t Neft v? S?naye Universitetind? cari ilin yanvar?nda Ukrayna v? ?sraild?n olan t?r?fda?

qurumların iştirakı ilə açılan Startap məktəbinin artıq ilk buraxılışı olub. Layihənin məqsədi Azərbaycanda Startap həyata keçirən təhsil təşkilatlarına töhfə vermək, gələcəkdə innovativ ideyaların biznesə həyata keçirilməsinə dəstək olmaqdır. Startap məktəblərinin inkişafı miqyası ondan ibarətdir ki, onların məzunlarında "işi yerini tutmaq" deyilə "iş yerini yaratmaq" psixologiyası formalaşdırılır.

Digər ali məktəbimiz - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti "QS" beynəlxalq reyting agentliyinin hazırladığı 2019-cu il "Avropa və Mərkəzi Asiya regionunun universitetlərinin reytingində" 30 ölkənin iqtisadi yönlü universitetləri arasında dördüncü yeri tutub. Rusiya Federasiyasının Təhsil və Elmi Nazirliyi ilə aparılan danışıqlar əsasən bu universitetin Dərbənd filialı müddətsiz lisenziya alıb.

Təhsil Nazirliyi elmi məlumatların təqdim olunması və təhlili sahəsində dünyada lider olan "Thomson Reuters" şirkəti ilə mərkəzləşdirilmiş Sazişi imzalayıb. "Thomson Reuters" ilə mərkəzləşdirilmiş ali təhsil müəssisələrində təhsil alan tələmlərin dünyəli məlumat bazası ilə işləmələri, nəticələrini yerli və xarici rəqiblərlə müqayisə etmək üçün geniş imkanlar yaradır. Bununla yanaşı, müxtəlif ölkələrin tədqiqatçıları ilə əlaqələndirən qurmaq istənilən sahələri üzrə inkişaf tendensiyalarını müəyyən etməklə, beynəlxalq elmi dairələrdə tanınmaq və global universitet reytinglərində yüksəlmək imkanları verəcəkdir.

Cənab Prezidentin hazırda ali təhsil müəssisələrində elmi fəaliyyəti dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuşdur. Universitetlərin maliyyə təminatının yeganə mənbəyini təhsil haqları təşkil edir. Elmi fəaliyyətə məşğul olanların yarımçıq təhsil müəssisələrində çalışdığını nəzərə alaraq, dövlət tərəfindən elmə ayrılacaqsaitin bölgüsündə universitetlərin də iştirak etməklə hüququnun tanınması məsələsinin müzakirəsinə vacib hesab edirik.

Təhsil sistemində hesabat dövründə idarəetmə və struktur islahatları davam etdirilib. Qeyd olunmalıdır ki, insansanların rahatlığı və eyni zamanda effektiv təmin etmə məqsədi ilə tərtibimizdə təqdim olunan bir sıra xidmətlər elektronlaşdırılıb. Onların arasında Bakıda hər il üzrə əlaqələndirən birinci sinif qəbulu, ali təhsil müəssisələrində tələbə köçürmələri, xarici diplomların nostrifikasiya üçün qəbulu, tədris resurslarının internet portalında yerləşdirilməsi, məktəb direktorlarının və müəllimlərin işi qəbulu, peşə təhsil müəssisələrində dövlət sifarişli işləyərdə qəbulu və s. qeyd etmək olar.

Möhtərm cənab Prezident, təhsil sisteminin əsas məqsədi vətənin mənafeğini anlayan və müdafiə etməyi həzrət olan layiqli vətəndaşın yetişdirilməsidir. Yalnız milli dəyərlər və ənənələrə sadıq, savadlı vətəndaş Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsidir və inkişaf etdirilməsidir. İştirak etməyi qədirdir. Hər bir xalqın ali inkişaf nöqtəsi onun dövlətçiliyidir. Bu gün Azərbaycan xalqı Sizin rəhbərliyinizlə öz dövlətçiliyi ilə fəxr edir və bir neçə gündən sonra dövlət müstəqilliyimizin bərpası üçün 25 illiyini qeyd etməyi həzrətlər. Azərbaycan bu illərlə rəzində bir çox səbəblərdən keçib. Onlardan sonuncusu bu ilin aprelində oldu. Düşmənin təxribatı bizim üçün - bütün Azərbaycan xalqı, rəhbərlik və adətli silahları qüvvəyə gətirib, hər bir vətəndaş üçün növbəti ciddi imtahan idi. Xalqımız bu imtahandan Sizin rəhbərliyinizlə alınacaq qələbə. Düşmənin bütün dünyaya göstərdi ki, tarixi torpaqlarımız nə azad edilməsi qəçılmazdır, döyü meydanında da, dinc həyatda da, olimpiya stadionlarında da Azərbaycan bayrağı yüksəkliyə qaldıraraq gələcək nəsliyə yetiib. Bu işdə Azərbaycan müəlliminin də danılmaz xidməti var.

Oktyabrın 4-də, Beynəlxalq Müəllimlər Günü qeyd olundu. Siz Azərbaycan müəlliminin məyus və yüksək qiymət verən bir qrup təhsil işçisini fəxr adlandıraraq dövlət təltiflərini layiq görmüsünüz. Buna görə bütün təhsil işçiləri adından Sizə öz dərin minnətdarlığını bildirirəm.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

X X X

Azərbaycan Prezidenti iclasda yekun nitqi söylədi.

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqi

- Bizi bu ilin sonuna qədər qalan bütün vəzifələri icra etməliyəm, xüsusilə investisiya layihələrini başa çatdırmaq lazımdır. Dövlət investisiya proqramı icra edilməlidir. Bəzi istiqamətlər üzrə işləngimlər var, bəzi infrastruktur layihələri tam itamamlaşdırılmalı, icra edilməyib. Ona görə, ilin sonuna qədər vaxt qalsa da, bunu məsələlərdə çox ciddi diqqət göstərilməlidir.

M: Məni qeyd etdim ki, biz bu il çox ciddi iqtisadi islahatlar aparmıyıq və bu islahatlar artıq öz nəticələrini verməkdədir. Dəyərləndirmə istiqamətində, digər sahələrdə, ixrac stimullaşdırmaq, idxaldan asılılıq azaltmaq üçün bir çox önəmli qərarlar və sərəncamlar qəbul edildi, imzalandı. Beləliklə, minimuma kiçik, lakin il həm idxalın azalması, həm ixracın artırılması istiqamətində çox yaxşı nəticələr olacaqdır.

A: Apardığınız islahatlar dünyanın aparıcı iqtisadi mərkəzlərini tapındır. Bu yaxınlarda dünyanın bir nömrəli iqtisadi forumu - Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycan iqtisadiyyatını rəqabət qabiliyyətliliyinə görə dünyada 37-ci yerdə, layihə görmükdür. Keçən il biz 40-ci yerdə idik, o da çox gözəl göstəricidir. Baxmayaraq ki, bu il dünyada böhran yaşanırdı və bizdə də yan keçmiş yəni, Azərbaycan iqtisadiyyatı daha da yüksək qiymətə alıb. Otuz yeddinci yerdə olmaq dünya miqyasında çox böyük və hesab edirəm ki, tarixi göstəricidir. MDB məkanında biz həmişə oldu-u kimi, birinci yerdə bu liderliyi saxlayırıq.

G: Gələn ilin dövlət büdcəsi müzakirə olunur. Dövlət büdcəmizdə bütün sosial proqramlar öz kəsini tapmalıdır. Ümumiyyətlə, gəlirlərimizin azaldılması baxmayaraq, biz sosial sahədə tam vəsaiti təmin edirik. Həç bir sosial tədbirə bəslənən və layihə ixtisar olunmadı. 2017-ci ildə də büdcəmiz sosial yönümlü olmalıdır və ləbittə ki, investisiyalar üçün də kifayət qədər vəsait nəzərdə tutulmalıdır. Biz həvəli illərdə dövlət investisiyalarına daha çox üstünlük verirdik. Bu da təbii, çünki biz bir çox layihələri, xüsusilə infrastruktur layihələrini icra etməli idik. Əgər biz onları icra etməsəydik, bu gün, ümumiyyətlə, inkişafdan söhbət belə gedə bilməzdik. Nə kənd təsərrüfatı, nə turizm, nə digər sahələrin inkişafı edə bilməzdik. Ona görə, dövlət investisiya qoyulmuş xüsusi həmiyyətdə dəyərdə və biz son illər rəzində bu layihələrin bir çoxunu artıq icra etməliyəm. Təbii ki, 2017-ci ilin dövlət investisiya proqramı indi hazırlanırdı və yaxın vaxtlarda məni təqdim ediləcəkdir. Ancaq biz özəl sektorun investisiyalarına daha da böyük həcmdə cəlb etməliyik.

A: Azərbaycanda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində bu gün çox ciddi addımlar atılıb. Deyə bilərəm ki, sahibkarlar bu işlərə artıq böyük ruh yüksəkliyi ilə qoşulurlar. Ölkəmizdə böyük ruh yüksəkliyi var, xüsusilə kənd təsərrüfatı, emal və sənaye sektorlarında. Bakıda, böyük şəhərlərdə, bütün şəhərlərdə rayonlarda çox böyük fəallıq müşahidə olunur. Bu da ləbittə ki, həm bizim siyasətimizin təzahürüdür, çünki özəl sektor sahibkarlığına inkişaf üçün çox ciddi addımlar atılıb, - eyni zamanda, bizim sahibkarların məzəni də məsuliyyəti göstərir. Sahibkar qazandıq vəsaiti ölkə iqtisadiyyatına qoymalıdır. Bu istiqamətdə 2017-ci ildə çox ciddi addımlar atılacaq.

O: O ki qaldı dövlət investisiya layihələrini, onları nəzərdə tutulur və hesab edirəm ki, bu məqsədlər üçün kifayət qədər vəsait təmin edilmişdir. Yəni də qeyd etməliyəm ki, elektrik enerjisi, qazlaşdırma ilə bəslənən infrastruktur layihələri artıq icra edilib. Bir çox kənd yolları, içməli su və kanalizasiya layihələri icra edilib və edilir. Ləbittə ki, biz həmişə oldu-u kimi, sosial infrastruktur layihələrini böyük diqqət göstərməliyik. 2017-ci ildə biz makroiqtisadi sabitliyə ciddi fikir verməliyik. Nəfəsiyə bir qədər mli olmalıdır. Hesab edirəm ki, biz bunu təmin edəcəyik.

S: Süni qiymət artımına yol verilməməlidir, çox ciddi nəzarət olmalıdır. Həmişə ictimai nəzarət, həm dövlət orqanları təfərrifləndirən nəzarət daha da güclü olmalıdır. Çünki biz imkan verə bilmərik ki, hansısa nəticə insanlar, möhtəkir qiyətləri süni şəkildə qaldırsınlar və beləliklə, insanlar məzəni bundan ziyyət çəksin. Ləbittə ki, idxal olunan malların qiyməti dünya bazarlarında formalaşır. Əgər dünya bazarında Azərbaycan istehsal olunmayan hansısa məhsulun qiyməti artarsa təbii ki, bizdə də artacaq. Ona görə, biz çalınmalıyıq ki, idxaldan asılılıq maksimum səviyyədə azaldaq, yəni, minimum səviyyəyə endirək. Eyni zamanda, daxildə istehsal olunan məhsulların məzəni tərkibində xarici komponent də var. Biz o komponenti də azaltmalıyıq. Bu istiqamətdə işlər gedir.

B: Bank sektorunda islahatlar, konsolidasiya siyasəti davam etdirilməlidir. Bank sektorunda çox ciddi islahatlar aparılmalıdır. Bank sektoru fəallıq olmalıdır və nə yüksək dünya standartlarına cavab verməlidir.

B: Biz həmişə oldu-u kimi, bu il də ölkəmizin sənaye potensialına inkişafına böyük diqqət göstərməliyik və bir neçə sənaye parkının yaradılması istiqamətində işlər gedir. Onların içində Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı xüsusilə qeyd etməliyəm. Bu yaxınlarda Sumqayıtda keçirdiyim müəvəzə parkın fəaliyyəti ilə bəslənən qeni məlumat verildi. Təkrar etməliyəm, ancaq bir əy deməliyəm ki, bu parkın tam işə düşməsi nəticəsində minimum 100 min iş yeri yeni iş yeri açılacaq və bizim qeyri-neft sahəsində çox böyük ixrac potensialı məzəni yaranacaq.

B: Bakıda Balaxanı və Pirallahı sənaye parklarının yaradılması prosesi gedir. Hər iki istiqamətdə üzrə konkret layihələr var. Pirallahıda dərmən istehsalı planlaşdırılır. Ümid edirəm ki, yaxın aylarda artıq birinci dərmən istehsalı fabrikasının təməli qoyulmalıdır. Biz xarici dərmənlərdən demək olar ki, 100 faiz səviyyədə asılıyıq. Bu, həm təhlükəsizlik baxımından narahat edici məsələdir, eyni zamanda, dərmənlər alınmasına xaricə böyük valyuta gedir. Bunlara görə, qərar qəbul olundu və investorlar da buna qoşuldular, yaxşıdır. Rəit yaratdıq. Azərbaycanda birinci

m?rh?l?d? 100-d?n çox adda d?rman preparat? istehsal olunmal?d?r.

BölgBölg?l?rd?s?naye zonalar?n?nyarad?lmas?s prosesil?gedir. Art?qt Neftçalada?ran?t?r?fi?il?o avtomobil zav?zavodunun tikintisi?ba?lam??d?r.s Masall?da s?naye zonas?n?nyarad?lmas?g?ti?gedir. Dig?r rayonlarda da bu istiqam?td? i?l?r getm?lidir.

Biz in?aat materiallar?sektoruna böyük investisiyalar?c?lb ed?i bilmi?ik. Bu sektorda dövl?t investisiyalar? olm?may?b, ancaq h?m?yerli, h?m?xarici öz?l? qurumlar bu sah?y? böyük investisiyalar qoyublar. Bu investisiyalar n?tic?sind? biz özümüzü in?aat materiallar? il? kifay?t q?d?r böyük h?cmd? t?min edirik, ancaq tam t?min etmirik. Ona gör?, bizim aidiyy?ti qurumlar, dövl?t qurumlar?, ?qtisadiyyat Nazirliyi, dig?r qurumlar baxmal?d?rlar ki, Az?rbaycana hahans? in?aat materiallar? idxal olunur. Az?rbaycanda h?min istehsal sah?l?ri yarad?lmal?d?rv?güz??tli kreditl?r verilm?lidir, sahibkarlar öz?ri d? bu sah?y? daha böyük diqq?t göst?rm?lidir!r.

Biz daxili bazar? qorumaq üçün g?tiril?n b?zi mallara rüsumlar? bu yax?nlarda art?rd?q. Bu, çox düzgün add?md?r. Biz öz daxili istehsalç?m?z? qorumaq?y?q. Ancaq daxili istehsalç? bundan sui-istifad? etm?m?lidir. Çünki insanlar üçün seçim olacaq, ya yerli m?hsul alacaq, ya da xarici m?hsul. Ola bil?r ki, xarici m?hsul insan?n daha çox xo?xo?una g?lsin, amma qiym?ti daha baha ola bil?r. Yerli m?hsul is? xarici m?hsuldan ?h?miyy?tli d?r?c?d? ucuz olmal?d?r. Ona gör?, istehlak bazar?na çox ciddi n?zar?t olmal?d?r ki, b?zi nat?miz sahibkarlar bundan istifad? et?etm?sini?ç. Çünki idxal olunan ?rza??n yaxud hans?sa dig?r m?hsulun qiym?ti artarsa onlar çal??a bil?rl?r, ki?öz m?hsulunun da qiym?tini art?rs?nlar. Y?ni, buna yol verm?k olmaz. H?m yerli v? h?m d? m?rk?zi icra orqanlar? buna çox ciddi n?zar?t etm?lidir.

Daxili bazar?m?z? qorumaq üçün ?lav? t?dbirl?r görülm?lidir v? burada çox çevik siyas?t apar?lmal?d?r. Biz vaxt itirm?m?liyik. Bu m?s?l?l?r çox operativ ??kild? h?ll edilm?lidir. Gör?nd? ki, biz hans?sa m?hsulla özümüzü tam 100 faiz t?min edirik, d?rhal o m?hsula rüsum qalxmald?r. N?inki bu sah?d?, bütün sah?l?rd? çox operativ, çevik siyas?t apar?lmal?d?r. B?zi hallarda bürokratik ?ng?ll?r biz? böyük probleml?r yarad?r. Bir m?s?l? haradasa aylarla rəraz?la?d?r?l?r, r?y?l?r y??l?r, vaxt itiririk. Müasir iqtisadi ??raitd? vaxt itirm?k pul itirm?k dem?kdir. Çox operativ i? prinsipi qurulmal?d?r v? q?rarlar da ?g?r düzgün q?rarlard?rsa d?rhal q?bul edilm?lidir.

Bu yax?nlarda yarad?lan M?nzil ?n?aat? Dövl?t Agentliyi öz i?in? ba?lay?b. Yasamal rayonunda böyük tikinti layih?si icra olunur v? sosial m?nzill?rin tikilm?si prosesi art?q ba?lay?B. Biz Nazirl?r Kabinetinin toplant?s?nda bu bbar?d? dan??m??q. Art?q bu i?l?r? start veririk. Bunun çox böyük sosial m?nas? var v? in?aat sektoruna, xüsusil? tikintikinti materiallar? sektoruna da böyük t?siri olacaq. Bizim sahibkarlar da buna haz?r olsunlar. El? etm?liyik ki, o layih?l?rd? istifad? olunacaq bütün in?aat materiallar? Az?rbaycan m?n??li olsun.

YaYax?n g?l?c?kd? ölk?mizd? böyük metallurgiya kompleksinin tikintisi n?z?rd? tutulur. Bunun üçün bizim Da?k?s?n filiz yataqlar? kimi resurs bazam?z var. Bu gün o yataqlardan çox s?m?r?siz istifad? olunur, ç?xar?lan filiz sad?c? olaraq xammal kimi xaric? sat?l?r. Yax?n aylarda biz o sah?nin i?ini t?min ed? bildik. ?fsuslar olsun ki, orada aylarla i? apar?lm?rd?. ?nsanlar i?siz qalm??d?rlar, böyük borclar yaranm??d?. ?ndi orada sa?lamlama prosesi gedir v? biz bu böyük t?bii resursdan çox s?m?r?li ??kild? istifad? etm?liyik. Buna gör?, bir neç? zavoddan ibar?t olacaq yeni böyük metallurgiya kompleksinin tikintisi n?z?rd? tutulur. Böyük v?sait qoyulacaq v? biz el? etm?liyik ki, xammaldan son ?n keyfiyy?tli m?hsula q?d?r Az?rbaycanda istehsal olunsun v? ?min?m ki, istehsal olunacaq.

Bu gün m?n bir m?s?l?y? d? toxunmaq ist?yir?m. Biz indi s?naye parklar?nda, dig?r sah?l?rd?, metallurgiya sah?sind? bir çox böyük s?naye layih?l?rini icra edirik v? bu istehsal olunacaq m?hsullar?n dem?k olar ki, ham?s? ixracayönümlüdür. Ona gör?, biz n?qliyyat imkanlar?m?za da baxmal?y?q v? indid?n planlad?r?mal?y?q ki, ixracayönüml?c?k m?hsullar? nec? da??yaca??q. Bizd? onlar? da??maq üçün imkanlar varm?? Kifay?t q?d?r infrastruktur varm?? Vaqonlar, sisternl?r, quru yük infrastrukturunu varm?? Ona biz indid?n baxmal?y?q. Biz n?qliyyat sektoruna - d?mir yoluna, hava v? d?niz n?qliyyat?na böyük s?rmay? qoymu?uq. ?ndi Bak?da böyük g?miqay?rma zavodu art?q böy?b?y?k g?mil?r istehsal edir. Ancaq buna bir daha kompleks ??klind? baxmal?y?q. ?xrac olunacaq m?hsulun, o cüml?d?n indi ixrac? k?skin artacaq k?nd t?s?rrüfat? m?hsullar?n?n h?cmi d?qiq proqnozla?d?r?lmal?d?r.

Bu il t?kc? pamb?q istehsal? üç d?f? artacaq. G?l?n il bu il? nisb?t?n on d?f?, ondan sonra iyirmi d?f? artacaq. Biz bunu n? il? da??yaca??q. Bizd? bunu da??maq üçün kifay?t q?d?r infrastruktur varm?? Bizim haz?r m?hsulumuz olacaq, ancaq da??ya bilm?y?c?yik. Ona gör?, bunlar indid?n planlad?r?lmal?d?r v? dövl?t investisiya proqram?nda n?z?rd? tutulmal?d?r ki, sonra biz gözl?nilm?z v?ziyy?tl? üz?m?y?k.

Bel?likl?, s?naye sah?sind? icrada olan v? planlad?r?lan layih?l?r biz? böyük xeyir g?tir?c?k. Minl?rl? on

siqar siqaret ç?ks? o q?d?r yax??d?r. Bunun onlar?n sa?laml???na, ail? büdc?l?rin? ancaq xeyri olacaq. Ancaq tütünçülüyn inki?af? biz? çox böyük imkanlar yaradacaq. Bu il keç?n il? nisb?t?n iki d?f? çox tütün istehsal edil?c?k. Ancaq?lb?tt? ki, bu r?q?m -2500 ton bizi qane ed? bilm?z. Biz q?sa müdd?t ?rzind? quru tütün istehsal?n? 10 min tona qald?rmaq?y?q. Tütünçülükl? 14 rayonda m???uldurlar. Bilir?m ki, bu yax?nlarda mü?yy?n edil?n subsidiyalar rayon sakinl?rini ruhland?rd? v? dövl?t d? öz d?st?yini mütl?q verm?lidir. Quru tütünün ixrac? il? ba?l? ciddi probleml?r yox yoxdurlar. Ölk?l?r var ki, onu al?rlar, göz?yirl?r. Biz oraya daha da çox ixrac etm?liyik v? Az?rbaycanda siqaretin istehsal?n? art?rmaq?y?q. Ona gör? yox ki, bizim insanlar daha çox siqaret ç?ksinl?r, ona gör? ki, xaricd?n az g?lsin. ?n çox valyuta x?rcl?n?n istiqam?t?n tax?ld?r, siqaretdir, xam??k?rdir v? k?r? ya??d?r. Ona gör? biz yerli istehsal? art?rmaq?y?q v? ixrac? da t?min etm?liyik.

Xam ??Xam o??k?r ölk?y? çox g?tirilir. Bunun azaltmaq üçün ??k?r? çu?undurunun ?kin? sah?l?ri mütl?q geni?l?ndirilm?lidir. Art?q göst?ri?l?r verilib, yeni ?kin? sah?l?ri mü?yy?n edilib. Biz? t?qrib?n 40-50 min hektar torpaq sah?si laz?md?r ki, ??k?r? çu?unduru ?kilsin v? xam ??k?rin, qam?? ??k?rin idxal?ndan as?l?l??? aradan qald?raq. Bu sah?d? d? çox ciddi i?l?n apar?lmaq?d?r. Biz d?f?aliyy?t göst?r?n ??k?n zavodu yerli ??k?n çu?unduru ?sas?nda i?l?l?m?lidir. Qam?? ??k?rini, xam ??k?ri idxal etm?k üçün 100 milyondan çox valyuta xaric? gedir. Düzdür, ?g?r bu zavod olmasayd?, onda xam ??k?rin ham?s? xaricd?n g?tiril?rdi. Zavodun f?aliyy?ti yüz?l?f? insan üçün i? yeri yarad?b. Biz, eyni zamanda, haz?r ??k?ri ixrac edirik. Y?ni, zavodun f?aliyy?ti, t?bii ki, müsb?t hald?r. Ancaq çox yax?? olar ki, bu, bu, yerli xammal?sas?nda i?l?sin. Ona gör? ??k?r? çu?undurunun ?kilm?si xüsusi ?h?miyy?t da??y?r. Bunun ?kilm?m?si 100 milyon dollar? xaric? apar?r, ?kilm?si is? 100 milyon dollar? Az?rbaycanda saxlayacaq. Çox sad? bir m?s?l?dir.

Çayç?l???n inki?af? Bu sah? il? ba?l? indi ciddi i?l?r apar?l?r. Yeni texnologiyalar var ki, m?hsuldarl??? k?skin ??kild? art?r?r. Burada da fermerl?r? ?rait yarad?lmaq?d?r. Onlara da stimulla?d?r?c? t?klif?r verilm?lidir ki, maraql? olsunlar, c?nub zonas?nda çayç?l?q inki?af etsin. Biz çay? da ixrac edirik, ancaq idxal da edirik. Y?ni, daxili t?l?bat çoxdur. Ona gör? çayç?l???n inki?af? ilk növb?d? idxal? azaldacaq. Az?rbaycan çay? keyfiyy?tlidir v? biz öz çay?m?zla xaric? daha çox ç?xmaq?y?q.

Son vaxtlar heyvandarl?qla ba?l? apar?lan i?l?r t?qdirlayiqdir. Bu yax?nlarda m?n Yalama Aqropark?n?n aç?l???nda olmu?am. Bu, birinci bel? aqroparkd?r. Orada 3 min ba? iribuynuzlu mal-qaran? saxlanması n?z?rd? tutulur. v? biz bu sah?ni geni?l?ndirm?liyik. ?ndi K?nd T?s?rrüfat? Nazirliyi bu i?l?rl? ciddi m???uldur. Cins mal-qara al?n?b. Ancaq indi ?sas m?s?l? süni mayalanma sistemini tam qurmaqd?r. Art?q bu istiqam?td? d? i?l?r görülür. M?n? veril?n m?lumata gör?, 3-4 il ?rzind? biz cinsi d?yi?dirib yüks?k keyfiyy?t? malik olan mal-qaraya sahib olaca??q. Bu, öz növb?sind? biz? ?lav? böyük ?kin? sah?l?ri ver?c?k. Çünki biz örü? torpaqlar?m?zdan çox s?m?r?siz istifad? edirik. B?zil?ri bo?dur, b?zil?rind? is? normativd?n qat-qat az heyvan saxlay?rlar. Ona gör? bizim heyvandarl???m?z qapal? ??raitd? inki?af etm?lidir. Veril?n m?lumata gör?, t?qrib?n 500-600 min ba? iribuynuzlu mal-qara biz? kifay?tdir ki, süddçülüyn, t?çiliyi inki?af etdir?k v? bu sah?d? ?n müasir standartlar? t?min ed?k. Haz?rda bizd? 2 milyondan çox iribuynuzlu mal-qara var. Ancaq onlar?n cinsi o q?d?r d? yax?? deyil. ?ndi xaricd?n g?tiril?n cins mal-qara il? bunun f?rq? yerl?-göy q?d?rdir. Ona gör? bu sah?d? ciddi add?mlar at?l?r, istifad?siz örü? torpaqlar?nda dü?ünülmü?, planl? ??kild? ?kin? i?l?ri apar?lmaq?d?r. Art?q ?qtisadiyyat Nazirliyi, K?nd T?s?rrüfat? Nazirliyi, Prezident Administrasiyas? bu i?l?rl? ciddi m???uldurlar v? bel?likl?, biz özümüzü süd m?hsullar? v? k?r? ya?? il? t?min ed?c?yik.

M?n? veril?n son m?lumata gör?, özümüzü k?r? ya?? il? tam t?min etm?k üçün biz? ?lav? 50-60 min cins mal-qara v? ?lb?tt?, k?r? ya?? istehsal ed?n yeni mü?ssis?l?r laz?md?r. Çünki süd v? süd m?hsullar?n?n istehsal?nda biz özümüzü 80 faiz s?viyy?sind? t?min edirik, tezlikl? 100 faiz? çatmaq?d?r. Mövcud zavodlarda yeni x?tl?r qurulmaq?y?n mü?ssis?l?r tikilm?li v? Az?rbaycanda süd m?hsullar?n?n bütün növl?ri 100 faiz istehsal olunmaq?d?r. Bax, qar??ya b?l? v?zif? qoyulur. Ona gör? siz bir daha m?s?l?ni t?hlil edin v? m?n? konkret son t?klif verin ki, bunu tezlikl? h?l etm?k üçün n? q?d?r v?sait, ?kin? sah?l?ri, investisiya, kredit?r, dövl?t investisiyalar? laz?md?r.

M?M?n art?q ?v?lki mü?avir?d? qeyd etmi??m v? bir daha dem?k ist?yir?m ki, biz? valyuta g?tir?n k?nd t?t?s?rrüfat? sah?l?rinin inki?af? laz?md?r. Onlar?n aras?nda f?nd?çç?l???n çox böyük potensial? var. Biz? ?n çox valyuta g?tir?n k?nd t?t?s?rrüfat? m?hsullar?ndan biri f?nd?qd?r. Yeni t?klif?r haz?rlan?r. Q?rx min hektarda yeni f?nd?q ba?lar? sal?nmaq?d?r. Mövcud f?nd?q ba?lar?n?n h?cmi ondan azd?r. Ona gör?, biz f?nd?q ba?lar?n? 2 d?f?d?n çox art?raca??q. F?nd??? yeti?dirm?k üçün 12 rayon seçilib. ?qlimi v? torpa?? münbit olan bu 12 rayonda f?nd?çç?l?q çox ciddi ??kild? inki?af etm?lidir. Bu, ?lb?tt? ki, vaxt t?l?b edir. Ancaq bu il biz art?q bu i?l?r? ba?lay?r?q. Dövl?t x?tti il? tingl?r ?ld? edilir. Öz?l sektor da bu i?l?r? qo?ulsun. Bunun öz?l sektor üçün d? çox böyük faydas? var. Burada biz bu i?l?ri planl? ??kild? görm?liyik.

Bak?da, Ab?eron yar?madass?nda ?n?n?vi badam ba?lar? ?fsuslar olsun ki, azal?r. Ancaq bu da çox valyuta

gətirən bir sahədir. Mən verilən məlumata görə, bizdə cəmi 500-600 hektar badam bəzələri var. Bu, çox azdır. Məni 100 hektar badam bəzələri salınmalıdır. İndi bu Braziliyə bəzə torpaq sahələri çoxdur. Biz torpaqlardan səmərəli istifadə etməliyik və xüsusilə, Bakıda, Sumqayıtda, Abşeronda böyük badam plantasiyaları salınmalıdır.

Biz zeytun idxal edirik. İndi bizim o qədər zeytun ağacları var, o qədər imkanlar var. Həmmə Bakıda, Abşeronda, həm də digər yerlərdə bizim çox böyük imkanlar var. Ancaq fəsuslar olsun ki, biz özümüzü təmin edə bilmirik və həzrət zeytun istehsalı bizdə çox azdır. Səviyyə dədir. Ona görə, yeni zeytun bəzələri salınmalıdır. İndi yerlər müəyyən edilir. Həmmə Abşeron yarımadasında, həm də imal zonasında, Xəzər rayonunda. Bildiyimə görə, orada da işləyir. Gedir ki, biz dünya bazarına zeytun çəxarə. Bu da çox böyük gəlir gətirən sahədir, həm fermerlər üçün, həm dövlət üçün.

İndi kənd təsərrüfatının hər bir sahəsi bizim üçün vacibdir. Amma bir daha qeyd etməyi istəyirəm, daxili təbii 100 faiz təmin edilməlidir. İxrac maksimum olmalıdır. İxrac bazarları da müəyyən edilməlidir. Bizim nəni və ixrac bazarları var, bu, Rusiyadadır. İndi Rusiyada böyük kənd təsərrüfatı layihələri icra edilir. Onlarda da idxaldan asanlıqla azalır. Ona görə, biz yeni bazarlara baxmalıyıq. Bu, Yaxın Şərqdə, Körfez ölkələrində, digər ölkələrdə, Asiyada, Çində. Biz ora çəxəməliyə. Buna görə biz artıq "Made in Azerbaijan" brendini yaradırıq. İndi xüsusi işləyir. Gedir, vəsait ayrılır. Bizim həyatda bütün ölkələrə getməlidir, gəzməlidir, təqdimatlar keçirməlidir. Yoxsa biz burada gözləyirik ki, kimsə gəlib bizdən nə istəyəcək. İndi bütün şirkətlər, ölkələr bazarları arasında mübarizə aparırlar. Ona görə, bu, yeni bir yanaşma olmalıdır. Həmmə dövlət orqanları təqdim etməlidir, həm sahibkarlar özləri maraqlı olmalıdır. Və mütləq burada valyutanın hərəkətinə diqqət yetirilməlidir. Çünki ixracat gedən məhsulun pulu bəzi hallarda ya 50 faiz, ya da 100 faiz qaytarmır. Ona görə, burada çox ciddi nəzarət olmalıdır. İndi ixracat nəticəvi il bəzələri yeni sistem qurulur və bu, orada da nəzərdə tutulur. Bu, 100 faiz fəfə olmalıdır və heç bir pozuntuya yol verilməməlidir.

Bütün bunları təbii edir ki, meliorasiyaya, suvarma işlərində daha böyük diqqət göstərsin. Son illər Azərbaycanda mənşəli üçün böyük həcmdə vəsait ayrılır. Ki böyük su anbarı tikilib - Taxtakörpü, Şmürçay, digər layihələr icra edilir. Ancaq bizdə suvarılmayan torpaqların həcmi kifayət qədər çoxdur. Ona görə, göstəri verməyən Prezident Administrasiyası mənşəli olur, təqdisadiyyat, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı. Açıq Səhmdar Cəmiyyəti birgə işləyir və gələn ilin tədbirləri haqqında məni konkret məruzə edilməlidir. Prezident Administrasiyasından verilən məlumata görə, biz az vəsaitlə gələn il təqribən 80-90 min hektar torpaq su ilə təmin edilə bilər. İndi bütün rayonlarda təhlil aparılır. Rayon icra hakimiyyətləri bu işlərə qoşulub və bu, düzgün yanaşmadır. Onları yerlərdə hər bir əraziyə bilirlər. İlbətlə, mərkəzi icra orqanları, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı qurumu plan tutmalıdır ki, hər il neçə on min hektar torpaq sahəsinə su verməliyik, bu torpaqlar haradadır və o torpaqlarda nə təqiləcək? O torpaqlarda kənd aparmaq üçün dövlət nə qədər dəstək verməlidir? Mərkəz resursları hesablanmalıdır. Beləliklə, biz suvarılan torpaqların nəni həmmə böyük dərəcəyə artıra bilər. Belə torpaqlar kifayət qədər çoxdur.

Mən əvvəlki dəfə demişəm, zəbt edilmiş torpaqlar da var, amma onları böyük bir hissəsi artıq qaytarılır. Mən verilən məlumata görə, 200 min hektardan çox zəbt edilmiş, istifadəsiz torpaq artıq qaytarılır. Qanunsuz icarə müqavilələri bəzələnir. Kim ki, o torpaqları kənd-becərir, biz buna ancaq ədalətli olar. Amma kim bunu zəbt edib və möhtəkirliklə mənşəli, nəni saxlayır və gözləyir ki, qiymət qalxandan sonra satsın və ya bölsün, yaxud da ev tiksin buna yol vermək olmaz. Ona görə, bu göstərişlər verilib, bu iş də davam etdirilməlidir. Qanunsuz zəbt edilmiş torpaqları dövlət fonduna qaytarılmalıdır. Kim ki istifadə edir, çox yaxşı, ona dövlət tərəfindən dəstək verilməlidir. Bütün bu işlərə ilbə il ki, dövlət dəstəyi, o cümlədən maliyyə dəstəyi verilməlidir.

Səhəbkarların inkişafına maliyyə dəstəyi göstərilir. Bu il artıq 120 milyon manat güzəştli kreditlər verilib. Ancaq ilin sonuna qədər fondada nəzərdə tutulan layihələrə tam həcmdə kreditlər verilməlidir və gələn il kifayət qədər böyük vəsait nəzərdə tutulmalıdır.

Biz bu il ailə biznesini "ASAN dəstək" sistemini yaradıırıq. Bu, artıq Masallı "ASAN xidməti" mərkəzinə mənşəli təqdim olundu. Çox təqdirəlayiq bir təşəbbüsdür. Yəni, kiçik sahibkarların inkişafı üçün bunun çox böyük dəstəyi olacaq. Ona görə, dövlət qurumları da, aidiyyəti qurumlar da bu işləri mənşəli olsunlar. Təqdisadiyyat, Kənd Təsərrüfatı, Şəhmək və Şəhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, "ASAN xidməti" ilə bərabər yerli icra orqanları o kiçik konteynerlərdə nəni nəzərdə tutulan istehsalat sahələrini insanlar arasında bölsünlər ki, bizdə ailə biznesi inkişaf etsin. Şəhəli af etmi? Ölkələr, ölkələr xüsusilə kənd təsərrüfatı inkişaf etmi? Ölkələr kənd təsərrüfatının şəsə hissəsi kiçik fermer təsərrüfatlarında yaradıılır və ailə biznesi orada çox inkişaf edir. Bu, bizdə də olmalıdır.

"ASAN xidməti" mərkəzinin sayı 11-ə çatıb. Bunun çox böyük faydası var. Mərkəzlər 12 milyon müraciət olub. Növbəti bir ildə 4 yeni "ASAN xidməti" mərkəzi yaradılmalıdır. Gələn ilin və 2018-ci ilin dövlət investisiya

proqram?nda bu, n?z?rd? tutulmal?d?r. Qar??dak? iki ild? ?n az? 4 m?rk?z yarad?lmal?d?r.

Biz gördük ki, h?yata keçiril?n t?dbirl?r v? apar?lan islahatlar bu il turizmin ax?n?n? çox böyük t?kan verib. XXüsusi? ?r?b ölk?l?rind?n g?l?nl?rin say? 20-30 d?f? art?b. Yay aylar?nda bizim otell?rin çoxunda bo? yer yox idi. Y?Y?ni, bu, ölk?miz? böyük valyuta g?tirir. Ola bil?r, bu, bizim üçün yenilikdir. B?lk? insanlar da buna öyr??m?yibl?r. Ancaq bütün inki?af etmi? ölk?l?rd? böyük turizm ax?n? mü?ahid? olunur. Turizm ax?n? ölk?l?rin inki?af, t?hlük?sizliyi, xalqlar?n qonaqp?rv?rliyi dem?kdir. Bizd? d? bunlar?n ham?s? var. Xalq?m?z qonaqp?rv?rdir, t?hlük?sizlik t?min edilir, göz?l tarixi, m?nz?r?li yerl?rimiz v? müasir infrastrukturumuz var. Vaxtil? b?zil?ri deyirdil?r ki, AAz?rbaycanda BBak?da bu q?d?r otel tikilir, kim?laz?md?r? Art?q biz gördük ki, laz?md?r v? n? edirik? düz edirik. AAncaq indiki ??raitd? biz g?r?k potensial turizm ax?n?n? hesablayaq. Çünki biz indi “ASAN viza” sistemin? keçirik. C?mi 3 gün ?rzind? elektron vizalar veril?c?k. Ona gör? turizmin ax?n? daha da güclü olacaq. Ham?m?z yax?? görürük ki, “Fki”, “Formula-1” yar??lar?n?n buna n? q?d?r böyük xeyri oldu. Ona gör?, bizim otel infrastrukturu bu inki?af ayaqla?mal?d?r. Sahibkarlar da bunu e?itsinl?r, yerli icra orqanlar?, M?d?niyy?t v? Turizm Nazirliyi ??rait yarats?n ki, h?m Bak?da, h?m bölg?l?rd? otell?rin say? çoxals?n.

G?l?n il sosial infrastruktur layih?l?ri icra edil?c?k. M?kt?bl?rin, x?st?xanalar?n, olimpiya m?rk?zl?rinin tikintisi n?z?rd? tutulur. Modul tipli m?kt?bl?r tikilm?lidir. Çünki bizd? h?l? q?zal? ??raitd? kifay?t q?d?r çox m?kt?b var. M?nc? biz onlar? 2017-2018-ci ill?rd? tamamil? sök?c?yik v? onlar?n yerind? yeni m?kt?bl?r tikil?c?k. Bel?likl?, bir d?n? d? q?zal?, t?mirsiz m?kt?b qalmamal?d?r.

M?cburi köçkünl?rin probleml?ri h?mi?? diqq?t m?rk?zind?dir. Art?q burada m?ruzd? d? s?sl?ndi ki, bu il?l?r? n? q?d?r böyük v?sait ayr?ld?, bölg?l?rd? 100-? yax?n q?s?b? sal?nd?, Bak? ??h?rind? evl?r tikildi. Hesab edir?m ki, 2017-ci ild? bu m?s?l?l?ri daha da sür?tl? h?ll etm?k üçün biz iki yolla getm?liyik. ?lb?tt?, yeni q?s?b?l?r sal?nmal?d?r, sal?sal?n?r. Eyni zamanda, yeni binalar tikilm?lidir. Sat?lmayan mövcud m?nzill?r dövl?t t?r?find?n al?nmal?d?r v? köçkünl?r? verilml?lidir. Bel?likl?, biz a??r v?ziyy?td? ya?ayan soyda?lar?m?z?n probleml?rini daha da tez bir zamanda h?ll ed?bil?rik. Çünki binalar?n tikintisi vaxt t?l?b edir. Bir d? ki, Bak? ??h?rind? dig?r ??h?rl?rd? kifay?t q?d?r çox m?nzill?r var ki, bo?dur, dövl?t onlar? ala bil?r. Bu da öz növb?sind? tikinti sektorunu canland?ra, vergil?ri art?ra bil?r.

Bir sözl?, art?q 2016-c? il sona yax?nla??r. Qeyd etdiyim kimi, bu il dünya iqtisadiyyat? üçün, dünya üçün a??r il olmu?dur. Ancaq ?min?m ki, AAz?rbaycan son üç ay ?rzind? görül?c?k i?l?r n?tic?sind? 2016-c? ili d? u?urla ba?a vuracaq. 2017-ci il d? u?urlu olacaq. ?min?m ki, qar??ya qoyulan bütün v?zif?l?ri icra etm?k üçün bizd? kifay?t q?d?r irad?, güc var. Xalq bizim siyas?timizi d?st?kl?yir, referendumun n?tic?l?ri bunu bir daha t?sdiql?yir. Bizim yolumuz aç?qd?r. Biz bundan sonra da inki?af v? t?r?qqi yolu il? ged?c?yik. Sa? olun.